

NHI-THIỆN-DƯƠNG

ĐẠI ĐƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38.- Cholon

TELEPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. — Kiểm-sắc-bá-huân (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$ 00
2. — Phụ-khoa Kim-phụng-huân (Đờn bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 hờn giá.	1 00
3. — Hoa-đâm chỉ-khải (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. — Nội khoa công-cơ-tảng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. — Thửn hiệu phát-lãnh-tảng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. — Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 hánh giá.	0 10
7. — Sơu-độc-linh-dược (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc hờn giá.	3 00
8. — Thửn hiệu nhữn-dược-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. — Thanh-tạng-luân (Thuốc xổ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. — Phong thấp c.o. dược (Thuốc dân tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miễn giá.	0 20
11. — Sánh-phát-bá-thổ-giũ (Thuốc nước xóc cho nước tóc)	Mỗi ve giá.	0 30
12. — Bạch-trược-cao (Trị các chứng bệnh đau đầu)	Mỗi ve giá.	0 60
13. — Bạt độc dược cao (Trị bệnh Ung-thư u-nhọt, ghê chốc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. — Trần-châu-phần (Trị bệnh phỏng lữa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. — Tả sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chột nước và thời-khí)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. — Bạch thọ giũ (Dầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0\$20, ve lớn	0 40
17. — Tiếng dược cao (Trị bệnh lả)	Mỗi thế giá.	0 20
18. — Châu phần sanh cơ tảng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
19. — Ngoại khoa trừ độc thủy (Thuốc nước trừ các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 30
20. — Nha thông dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 30
21. — Vạn ứng như phát trà (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá.	0 06
22. — Vi-tê-sen-trị đả huân (Hoạt tế cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 50
23. — Dầu Essence de Menthe hiệu Nhi-thiên-Dương	Mỗi ve giá.	0 25
24. — Vạn ứng phát đờn (Trị bệnh nhứt đầu đau bụng tức ngực)		0 10
25. — Dầu đầu khẩu (Nhứt đầu nóng lạnh số nước)	Mỗi ve giá.	0 10
26. — Bông gòn thuốc (Đề hộ vi ghê)	Mỗi gói là.	0 30
27. — Mông-tiền-trả (Trà bả á-phiến)	Giá mỗi gói là.	1 50
28. — Tây-thi-lộ hương-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
29. — Lạp chỉ dao thương dược-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
30. — Vạn ứng nhị-thiên-dầu	Mỗi ve giá.	0 26
31. — Sát nhũ hương-phần	mỗi hộp giá.	0 30
32. — Vạn ứng bổ tả đầu mỗi ve giá.		0 20
33. — Cầm-hạp ninh thần bổ thận hướn	mỗi hộp sáu hướn giá.	0 80
34. — Dầu chổi	{ Ve lớn giá.	0 40
	{ Ve nhỏ giá.	0 20
	{ Hiệu nhứt	0 60
	{ Hiệu nhì	0 40
35. — Hoa-lộ-thủy	{ Hiệu ba	0 25
	{ Hiệu tư	0 15

Bổn-đường hằng năm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chẳng nài hao tốn bạc ngàn mà in ra mấy môn cuốn « Dược tách phục pháp » (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thơ xin, thì Bổn-đường lập tức gởi liền chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARNIN.
Tirage 1.000 exemplaires

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHANH-SAT.

Ng. ch. Sat

NÔNG-CO MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

18e ANNÉE
NĂM THỨ 18
Ngày 18 Décembre
1919

農 賈 茗 談

Số 139
Ngày 27 tháng mười
Năm Kỷ-Mùi

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 8 \$ 00 Sáu tháng..... 5 00 Mỗi qu. .... 0 10 Bán hánh..... 0 20</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 506.00 Six mois..... 30 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>F. CANAVAGGIO Fondateur</p> <hr/> <p>NGUYỄN-CHANH-SAT DIRECTEUR — RÉDACTEUR EN CHEF (Trợ lý: Kiêm Chánh)</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0-005 de large... 1\$50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bàn-quản mà thương nghị.</p>
---	---	---

Direction, Rédaction et Administration: 71, rue Pellerin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

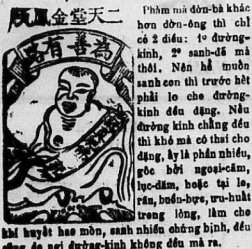
1. Quan Toàn-quyển mới.
2. Vì dân đời tỏ với mây ông nhà giàu
3. Luật hồi lộ trong cuộc tuyến cứ.
4. Giá lúa giá bạc.
5. Thơ không niếm gởi cho các vị Hội-dồng quản-hạt.
6. Trường dạy nghề làm thợ.
7. Hàm mà cần ai.
8. Cãi lương hí kịch.
9. Nam-vinh, Hội buôn tại Pnom-Penh.
10. Lời diên-thuyết của ông Nguyễn-văn-Cr.

二天大藥房 NHỊ-THIÊN-ĐUỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUAN-ĐÔNG TINH THANH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở hai đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HUỖN

Thăm mi đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 đờn: 1 đờn-kinh, 2 đờn-đổ mà thôi. Nên kẻ trước sanh con thì trước hết phải lo cho đờn-kinh đờn đờn. Nếu đờn-kinh chẳng đờn thì khó mà có thai cho đờn, lý là phần nhiều, gốc bởi nguội-câm, lỵ-đờn, hoặc tại lỵ, rêu, hướn-bu, tru-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều đáng lo ngại đờn-kinh không đờn mà ra.

TIỆM TỐI ĐÂY, TỪ NGÀY ĐANG PHƯƠNG THUỐC MÀU ĐỎNG CỨ GIÚP CHO ĐỜI, LỰA NHỮNG THUỐC TỐT, GIÀ ĐÔNG CHỖ RA MÀ LÀM BUỒN ĐỂ TRỊ CHO CÁC CHỨNG BỆNH ĐỜN-BÀ ĐỀU ĐẲNG ĐẲNG HẾT.

Còn như bệnh thời mà thường cũng thuốc này, thì khi huyết đầy thì, chẳng lẽ sanh bệnh, mà rồi sanh con sẽ chửa cũng nhiều, chỉ như đờn-bà đó thôi mà uống thuốc này, thì lại đờn an thái hậu sản, chứng sanh con ra đờn mạnh mẽ nữa, lý là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đờn-bà liên nghiệm như trên đó.

Chữ trị các chứng kể ra sau này:

- 1 Đờn-kinh hoặc trái, hoặc ợc, hoặc ứ.
- 2 Hoặc nhiều.
- 3 Hoặc-đổ, hoặc-đờn, ra hoặc không đờn.
- 4 Đờn-kinh hoặc vàng đờn, hoặc đờn hãm.
- 5 Hoặc huyết đờn bu, đờn-kinh không có.
- 6 Hoặc đờn-kinh ra nhiều đờn, như muốn ăn bú.
- 7 Đờn-kinh đi nghẹn, sanh ra thì huyết, trong bụng đau.
- 8 Hoặc thể chửa yếu, này-xâm mất máu, ăn uống không ợc.
- 9 Hoặc huyết, mất cân, vàng mắt, ăn gầy.
- 10 Hoặc đờn chửa yếu, trong bụng đau hoặc bị rối rộ hoặc mất đờn, hoặc mất-nhân không ra.

ĐƠN NẾU: Mỗi ngày phải uống 1 hươu,

với nước trà. Còn đờn-bà để thì phải uống nước đái con nít mà uống với nước thuốc.

CỬ AN: Những đồ sang-sắt, lạnh lẽo, cũng là đồ sang-sương nóng này, đều-dạ chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hươu, giá là..... 418.00

THUỐC SANH ĐƯỢC THỠY

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghệ Y-thuật đã nghiên cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tiến hóa chứng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng là lòng chứng này, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích phải thời-ghét. Nay Bôn-đương có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chữa trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bổn mùa cảm mạo,
- Nóng lạnh như thối,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mửa tả,
- Bầu bụng sinh bụng,
- Trùng phong trúng dâm,
- Bất tỉnh nhơn sự,
- Cảm gió sanh ho,
- Khởi máu kiết dâm;
- Nhứt môi cùng minh;
- Tinh thần bất hoạt;
- Trùng thứ phát nóng;
- Thủy thố bất phục;
- Vị không tiêu hóa,
- Đi ghê dạ sống,
- Sơn phong chanh-rét,
- Đa ngứa nổi sẩn,

LIỆCH DUNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 30 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà cũ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên song biện.

Mỗi ve giá là..... 0\$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

NHỊ-KHOA-CĂNG-CO-TẮNG

Chữ trị con nít cấp mạng kinh phong, các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:

- Cảm mạo thương hàn, mồm nóng, mắt đỏ, đờn ngấn chín, con mắt lờn lờn, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bắt đờn nhơn sự, miệng mồm trũng kín, trong ruột đau thối, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khốc đờn và giật tay giật chân, đờn-đại huật bôn, hoặc miệng mồm khô khan lại hay khác nước, lý là chứng CAP-KINH-PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi tả rứt tay, rứt chân, da mặt xanh, vàng, mắt, ón gầy, khô khè, ợc sứa, ăn uống chẳng đờn, hoặc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm đờn-đại đờn tiểu không thì, tay chơn lạnh ngắt, rất lâu chẳng hết, lý là chứng MANG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng đời 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 19 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trẻ đờn các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0\$ 25

BẠCH TRỢC CAO

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu sẽ lậu huyết chảy ra đờn đờn, cứ theo phép mà dùng thì hết, lý trị được các chứng bệnh đó.

Trong mỗi hộp đờn có các chỉ cách dùng, Mỗi hộp giá là..... 0\$ 60

TRẠI THỢ MỘC MICHEL Nguyễn-hiệp-Hòa TẠI CHỢ LÁI-THIÊU

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là:
Bàn ăn mặc-đá dài, có chân hai kiểu — Bàn ăn mặc-đá tròn có kẻ thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiểu. — Bàn tròn 4 trụ mặc-đá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lao 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiểu. — Văng một chơn tiện, văng gỗ hai, và văng ba. Tủ thờ, chn ba kiểu: Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón đờ (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghế bàn-kết (Barquette), ghế sofa 5 kiểu, ghế Đàng nguyệt, bàn viết 3 kiểu, văng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiến kim thời, bằng cây trúc, cẩm lai, gỗ, toan là cây danh mộc, lấy làm cốt lõi tinh xảo, không giả dối.

Xin quốc ông có muốn dùng các món đó chứng đờn trong nhà, thì xin gửi thơ hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-thiêu đường ra Công-ti heo (Aha voi), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẽ giong làm mau và vira theo ý quốc-vi.

CHỖ TRẠI MỘC
Chn khỉ

NAH-HÔNG-PHÁT KHÁCH SANG 4 đường Boulevard Bonnard, số 106 hướng Care xe lửa Saigon - Cap tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sưa xe máy, đờn sưa và đờn alcohol.
Có cho rượu phòng ngủ sạch sẽ rộng rãi giá rẻ.

Quí-quan, Quí-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giùm, niếm kỹ lưỡng gửi lời nhờ ở quý ông.

METRA-TRU-KI,

NHỊ-THIÊN-ĐUỜNG

PHARMACIE ANTIQUE
38 Rue de Canton, Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Đường-y Vi-tê-Sanh chẻ ra

Sưu-Độc-Linh-Được (THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liều là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hề mang lây nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất hiểm, rất độc, cho nhân-quần xi-bội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh hùng hào kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm-phương thuốc.

Chữ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liều cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy đờn nhiều cái mới ở mà nghiệm ra, vì có nhiều thấy trị bệnh Hoa-liều thì hay dùng những vị Bì-đơn sượng mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đờn xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đờn, ấy phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất m. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào máu, thì nó cứ vào theo này nơi mạch máu, chứ không phải là ở ngoài mồm, nếu xử như vậy mà xử ra mà xử nơi mạch máu trong cả châu-thân đờn sao? Bại quá là lúc cái nhiệt độc nó đờn quanh mà cho xử ra, hoặc cho nó bị xuống, đờn mà làm cho bệnh giảm cấp thời đó mà thôi, chứ nó làm cho độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đờ.

Bởi tôi nghĩ ra các cơ lý, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đờn nghiên cứu các chứng bệnh ấy mà chế thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, về lại tính thuốc cũng là hòa-bình, không nên cứng không về làm hung nộng mà mỗi ngày xử hai lần, còn bệnh nặng thì mỗi ngày xử một lần, không đờn thuốc, cũng như thế người mắc lại dần vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồm, hoặc theo đờn tiểu-tiện, hay là hơi thở mà ra. Đờn cho người không phải bệnh Hoa-liều mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sữa đờn-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chữ trị các chứng bõn bệnh Hoa-liều kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương,
- Tim-la lở loét,
- Đau bệnh loét-xoáy,
- Huyết khô huyết ợc,
- Giết độc lỵ lỵ,
- Hạch nơi chỗ đờn,
- Bản thân bất toại,
- Đờn-mai mọt mọt,
- Ung thư nhọt ghẻ,
- Lỵ với lỵ đờn thối,
- Vô danh thũng đờn,
- Các chứng đờn ngoài da,

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin dùng có tiết tiên, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt gốc của bệnh tại tại tại lý nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mà uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hươu, uống mỗi lần ba hươu sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tâm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ chửa, đồ sống sít

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hươu giá là..... 0\$ 60

Tiệm khắc con dấu

Kính tó cùng QUỠI-KHÁCH đặng rỏ : Tiệm tói khắc con DẤU-BÔNG, CAO-SU và bãng đả CAM-THẠCH đẽ mỗ, vản vản. Giá rẻ đố tót mà làm mau, nếu QUỠI-KHÁCH ai muốn dùng kiểu nào, xin gởi thư lại tiệm tói lấy CATALOGUE lựa kiể mà đúng thì tói sẽ hết ức làm cho vừa ý.

TRẦN-DUY-BÌNH

Graveur

85 RUE CATINA 85. — SAIGON

Bijouterie Saignoise

TIỆM

Minh-thành-Hoà

BÁN BỘ NỮ TRANG

88, Rue Schroeder. — Saigon

Kính lới cho lục-chiên chư quí-khách đặng rỏ: Nay tói có mỗ một tiệm bán đồ nỏ-trang theo kiểu kim-thời, rất nên ưa chuộng, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tói có lập tiệm bán đồ nỏ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tục danh là bán đồ nỏ-mũi, nên tói thường hiểu ý quí-khách có thể ưa dùng đồ nỏ-nhàn và nỏ-mũi.

Từ khi tói mở 3 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiêm cổ cho người đàng-bang nên việc tói rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-chiên hiệp háng, lập tiệm bán đồ nỏ-trang như thế thì tói lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính

HÀ-CẨM-Lục đit BẮY-KHOE

Thi-ngọc hiệu

TIỆM TRỞNG RĂNG RẮT KHÉO

Kính lới cũng chư quí-bà đặng rỏ: Nguyễn Kim trước tói thường ở trong răng tại tiệm M. Villeneuve ở đường Marine (Cholon) hơn mười mấy năm, Lục-chiên chư quí-khách đều biết tói và cũng đều khen ngợi nghề đẽ răng của tói đã dễ lại khéo mà thêm mau. Hiện nay tói đã tách riêng ra mà lập một tiệm tại đường Avenue Jaccard, môn bãi số 54, nơi nhà ăn-đồng (đó căn) của ông Huỳnh-tri-Phiá (Chợ-lớn).

Vậy tói kính xin lục-chiên chư quí-khách vui lòng chiêu cổ, đến giúp tói là người đổng bang thì tói lấy làm thắm cảm không cùng. Tiệm tói có trồng đũa-trang và nhiều cách lạ hơn các tiệm, khéo chắc và cứng.

Ái đau răng/nhớt răng tói cũng có thuốc, si răng hó, tói cưa và sửa lại cũng hết hồ. Còn ai có xa xuôi thì gởi thư cho tói, hoặc có gần ai có không muốn đến tiệm, thì tói cũng sẵn lòng đôn lại nhà quí-khách mà làm cho, mà cũng không tính giá tiền nào hơn đến tiệm. Còn như quí-khách muốn trồng mau, một trong 1 ngày cho rồi, thì xin phải đến tại tiệm, tói sẽ đi sức làm cho vừa lòng quí-khách.

Còn việc trồng răng thì tói bảo-chương trong 5 năm, nếu có sức ra thì tói làm lại không tính tiền.

Thôi tói đây việc trồng răng chắc chắn hẳn hơn mà tiền cũng lại tính rẻ hơn các nơi khác. Nên ai dám mướn đến cho tói mà muốn trồng răng thì tói tính tiền công phần nữa, bằng chớ trồng thì tói công tính tiền huê-hồng cho bác phân chi thập (10 %).

Thi Ngọc hiệu

Chà nhơn, Nguyễn-rui-An cần khải.

Avis aux voyageurs

Messieurs les voyageurs qui ont à prendre le train sont informés qu'au Café Restaurant THAI-BINH, 136 rue Colonel Bouteinnet en face de la gare centrale de Saigon, ils trouveront en même temps que des consommations de premier choix, un service de cuisine très soigné, et des produits divers d'épicerie et de pharmacie.

Aux personnes habitant la Ville, le Café Restaurant Thai-Binh offre aussi, à des prix très modérés, des repas soignés.

Prix spéciaux pour les pensionnaires.

Tiệm hiệu THAI-BINH ở ngang nhà giầy xe-lửa châu Âu đường Colonel Bouteinnet số 136, có ban lễ rượu tây, và ban lễ những thuốc Langsa và đồ tạp hóa Langsa như bánh nọp ca và rượu tây đủ loại (épicerie).

Rao trong lục-chiên như Annam ai muốn lập tiệm bán này là đồ tạp hóa Langsa tranh tương cũng chệch thì viết thư cho tiệm này mà thương nghị.

Giá bán rẻ lắm.

Tiệm này cũng chịu lãnh mua giảm các thứ hàng hoa khai, bán kỹ là vật chi, cứ theo facture mua, tính tiền công 3 %.

MAI-VĂN-LUỘC.

CÓ MỘT MÌNH HANG DENIS FRERES làm Đại-ly, có trữ hộp quẹt hiệu này nội coi Đổng - Dương mà thôi.

Hộp quẹt này gởi bán lẽ khắp nơi, có một số nhỏ một hộp mà thôi.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐAM

Quan Toàn-quyền mới

Hôm tuần trước Bồn-báo có truyền bá tin lãnh rằng quan Toàn-quyền ALBERT SARRAUT được cử từ làm Thân-sĩ thuộc tỉnh Aude mà thay mặt cho dân nơi Hạ-nghi-viện. Tưởng khi thân dân si thử toàn cõi Đổng-dương này nghe được tin ấy ai ai cũng hơn hồ vui mừng và cũng lom lôm ước trông cho Ngài trùng lại Nam-thổ mà thì thờ cái chương-trình chánh-sách của Ngài cho quốc-dân ta ngưỡng trông đờ-hóa.

Chẳng dè, cách ít ngày lại có điện-tin bên Mầu-quốc gởi qua cho chúng ta hay rằng quan Toàn-quyền A. SARRAUT vì lòng dân bên ấy cảm mến công đức mà không nỡ rời Ngài, nên Ngài phải từ chức Tổng-thống Đổng-dương ở lại bên ấy mà làm cái chức-vụ cho hoàn toàn, cho vừa lòng công chúng.

Trong mấy năm trời Ngài tràn nhậm tại xứ ta, thì Ngài đã quảng thi nhân chánh, thì quốc-dân ta đã được gọi nhuan, mong nhờ lấy sự giáo-hóa của Ngài mà mở mang lý-tài kinh-tế; cho nên quốc-dân ta từ sang thì hẳn, từ già chi trẻ, ai mà chẳng cảm mến đức-trạch của Ngài, lâu cho đến con nit nên nản nản ba, cũng biết ngài là người nhân-hậu. Đền nay nghe tin Ngài không trở lại Đổng-dương thì ai này thầy đều rúng chỉ ngã lòng mà lo sợ cho cuộc kinh-tế lý-tài của chúng ta về tương-lai thành suy vị hộc.

Mới hôm 12 Décembre rồi đây lại có điện-tin Lyon cho hay rằng: ông MAURICE LONG là Thân-sĩ thay mặt cho dân trong tỉnh Drome tại Hạ-nghi-viện đã đắc chí qua làm Tổng-thống Đổng-dương thế cho ông A. SARRAUT.

Quan Toàn-quyền mới này 53 tuổi sanh tại xứ Die thuộc tỉnh Drome. Ngài làm Hội-đồng trong tỉnh ấy và làm chức Trạng-sư tại Toà Thượng-thẩm Paris. Ngài được cử vào hàng Thân-sĩ mà thay mặt cho dân tại Hạ-nghi-viện là năm 1910. Trong lúc giữa Âu-châu thì đương thì ông Maurice Long này lãnh chức Thượng-thor coi về việc lương-hương.

Việc chánh-sách của Ngài cũng như quan Toàn-quyền A. Sarraut. Có khi chúng ta cũng sẽ được gọi nhuan phần chánh của Ngài mà không bước vào đường tân-hóa.

N. C. M. Đ.

Vi dân đối, tỏ với May ông mảy bà nhà giàu. (1)

Kính cho ông các bà. Tói nghe đức Khổng-tử khi còn sanh trên ngài có nói: « Quan-tử châu chấp bất kê phú. » Nghĩa là: Người quan-tử vừa giúp cho kẻ nghèo, chớ không giúp thêm cho người giàu. Than ôi! lời nói ấy thật là « Chí-ngôn » khiến cho ai có lòng dạ quan-tử nghe đến cũng phải động dung mà thương người khôn khó. Rất thắm thiết và đau đớn thay cho dân-tộc nước ta (kể trừ Hạ-lưu dân xuống) Cách hai năm nay, mà như là

năm 1919, đầu đầu cũng than mà thất mạng. Chồn chồn đầu than đời than không mà rút lại từ tháng Septembre trở lại thì thối rết, (là vì hao lực liên niên) người này nhà giàu thứ là có giá eo eo như con bết, có nhiều chỗ như là: Niêm-bình, Hà-Nam, (Đắc-kỳ) Bình-định, (Phước) Bình Thuận, (Trung-kỳ) Biên-hoà, (Tây-lạng, Châu-độc. (Nam-kỳ) vẫn vậy, và là kẻ số lược đó thôi, chớ còn nhiều nhiều khác nữa) người ta đòi cho đến đòi phải đào củ dứa củ nấn, hái rau lang rau mà ăn n, coi bộ người nỏ người này ồm nhóm ồm nhích như bành con cừu, xanh lét xanh lét như màu rau luộc, làm chi không nổi, người đó mà than, cha ngộ mặt con, chóng chín mặt trời, sắp từ biệt nhau nơi cảnh sầu thảm bi ai, mà về miêng đì lại, thấy tình cảnh đời xây đến như thế, đau lòng xót đá là dường nào.

Chánh-phủ bảo hộ và Triều-dinh Đại-Nam cũng đã nhiều phen chán cấp. Nhưng mà các ông các bà thử nghĩ coi. Già kho thì đi, dân đói thì nhiều, làm sỏ mà bác tế cho phu phỉ được. Nếu không trồng cây vò các ông các bà thì chắc đổng-bang ta phải có nhiều người chết đói mà chết.

Các ông các bà nay nhờ phước âm của ông bà để lại, giàu có rần rần, tòa ngan giấy dọc, bạc ức lúa muôn, ăn xài quanh năm không hết, phải đem cất bớt trong tủ sắt hoặc là chôn đờn đất mà để dành, chớ có việc đàng ra mà làm phước cũng là làm việc công ích cho đời, ấy là cái sở nguyện của các ông các bà tình như thế, song đương lúc này cũng là lúc 1 m phước, mà chẳng có ai ra kêu vang, thì các ông các bà có biết ngựa đàn mà gãi.

(1) Cũn xin các ngài Chủ-Bút Nông-Cổ Mìn-đam, Lục-tinh Tân-vân, Nhữ-bảo-tinh, Công-luân-bảo, Nam-trung nhữ-bảo, Quốc-dân Diên-đáng, Thổ-bảo, An-là nhữ-bảo, Nam-phong tạp chí và Trung-bào tân-vân; có địa yểu nước tương dân xin có động giùm mà cứu dân cho khỏi đói.

Người Annam nào ăn của chệch rồi vụ tặc cho chệch mà bỏ Annam thì nó là con Bò-chét.

Ấy vậy tôi là một người chức phận nhỏ mọn trong ti giáo huấn, xin ra đứng thay mặt cho các ban sự thẩm của tôi là những dân đói trong mấy hạt đã kể trước đó. Cái đầu trăm lay ngàn lay các ông các bà giàu có trong Nam ngoài Bắc. (từ Hà-tiên cho đến Lạng-Son) xin hãy khuyến khích nhau, nói bằng-tâm tâm ra mà bỏ thí kè ít người nhiều cho dân đói được nhờ dư thừa mà hưởng thêm sự sống với đời, kẻo mà tội nghiệp lắm, các ông các bà ôi.

Các ông các bà ngồi ăn mâm cao cỗ đầy kè hầu người hạ, sung sướng là dường nào mà chung quanh các ông các bà đầy kè thì đói, người thì khát, cha làm không đủ mà nuôi con, chồng làm không đủ mà nuôi vợ, khóa lên khóa xuống, cùng xóm cùng làng, mà chẳng hay các ông các bà ngồi ăn cỗ ngon, nuốt có xuống không? Tôi tưởng chắc rằng: các ông các bà ăn không ngon, nuốt không xuống được. Là vì cái lương tâm của các ông các bà cũng biết thương tâm của các người đói khác. Nếu các ông các bà biết thương xót dân trong con đất nhất, thì xin nhìn bớt một hai miếng trên mâm cao cỗ đầy ấy mà cho dân đói ăn cho đỡ dạ, thì qui biết là dường nào.

Sự chữa đực trâu nhưn thuốc này các ông các bà cũng đã từng biết, không cần tôi phải vạch cho ra làm chi, nhưng mà biến đường lối đó này, tôi cũng phải nêu một hai cái gương tốt của người hào-nghĩa ra để ngăn ngừa mắt thiên-hạ, cho đồng-bang ta mỗi người soi một chút, đừng khuyến lơn và bắt chước nhau, mà làm đến nhưn đực. — Như ở Vinh-long có Bà Phủ-Y xuất của nhà trên một ngàn, đồng bạc mà cứu giúp dân đói ở Trưng-kỳ, đực Hoàng-thương có ban cho một tấm biển ngạch 4 chữ: Hiên-nghĩa khả-phong) — Thấy Cai-lông Bình-Phủ Nguyễn-vân-Kiên thì cho lúa gạo nhà và đi kêu thêm mà phát cho dân đói ở miệt Bưởi ăn. (Thấy cai này hồi năm 1904 « Giáp-hìn » ở Cổông bị bão lụt, thấy chử một ghe chài lúa trên một ngàn đã đi phát cho dân đói ở hạt ấy ăn. Thấy có lòng tốt như thế, mà chưa được gọi

nhuần ăn bùc cửa triều-đình Đại-Nam ban thường như bà phủ Y vậy, tôi thật lấy làm ao ước lắm) — Lại có mấy thầy như M. M. Ba Em, Tu-An, Mai-vân-Chinh và Lưu-vinh-Thanh ở Tam-Bình, thấy dân đói quá, ngồi không yên, bèn chung cơm gạo bố ban đi đến mấy chỗ nhà giàu nhà có, thay mặt cho dân đói mà xin tiền xin lúa đem về chửn tẻ cho dân đói ăn.

Ấy đó là một cái gương rất quý báu cho cả và hai mươi mấy triệu đồng-bang ta soi chung đó, chử chỉ trong nước ta mỗi người đều có lòng bác ái như vậy vì trên đây, kè giúp của người thí công, thì dân đói có đời sống, xóm nhau nuôi cũng nời.

Các ông các bà ai có lòng tốt, muốn cho học hoặc cho lúa, thì dâng ngay cho quan địa phương (sở tại) của mình, đừng ngại chửc lượng mà chửn chử cho đều.

Các ông các bà làm được như vậy, cũng như cắt chửu lập miếu, hát bội làm chay, phồn không chỉ lớn bằng. Mà đức cũng không chỉ lớn bằng, sau con cháu các ông các bà ắt có trời đất chử che, thánh thần cũng hộ mà được hưởng sự giàu sang vinh hiển đời đời, cũng như các ông các bà ngày nay vậy, sách có câu: Tích âm đức ư mình mình chi trung, dĩ vi tử tôn trường cửu chi kế, nghĩa là chửu âm đức ở trong-mởi mở, để làm chửc lâu dài cho con cháu là vậy đó. Xin các ông các bà xét.

Tôi ngày đêm vang vái cùng tổ tiên ta (là đức Hồng-Bàng, Lạc-long-quần) xin xui đực ló-g các ông các bà thương đồng-bang ta mà giúp đỡ trong lúc đời này.

Ôi ! Lúa cao gạo kém, thương anh em họ qui họ canh.

Của ít nghĩa nhiều, nhờ có bác làm doan làm phước.

Việt-Nam nhưn phật tử,

PHAN-QUỐC-QUANG
đón thủ khắp thớ.

Hãy ủng ruyợ Amer Honoré là một thứ ruyợ tiêu hóa đợ nhất.

Có một minh hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

Luật phạt hối lộ trong cuộc tuyển-cử

Điều thứ 1. — Người nào, dùng cách cho tiền bạc hay là vật chi, hoặc hứa cho vật chi, giúp việc chi, kiếm giùm chỗ làm ăn hay là làm sự lợi ích chi, có 4 đạng cho một hay là nhiều người đi bỏ chửm theo mình, mà bỏ thăm cử mình đầu người sỹ bèn thân đi cho hay là hứa hoặc cậy người khác cũng vậy; người nào dùng cách ấy mà làm cho một hay là nhiều người không đi bỏ thăm, thì đều bị phạt từ 3 tháng tới 2 năm tù và từ 500 tới 5000 quang tiền và.

Những người thọ lãnh hoặc ra xin những đồ cho và việc hứa đó thì cũng bị phạt đồng tội.

Điều thứ 2. — Những người nào hoặc đánh đập hăm dọa người đi bỏ thăm, hoặc làm cho người đi bỏ thăm sợ mất chỗ làm ăn, sợ thiệt hại đến sanh-mang, đến gia-quyền và đến tài-sàng, đặng làm cho người bỏ thăm hoặc không dám đi bỏ thăm, hoặc bỏ cho người mình muốn, thì sẽ bị phạt từ 1 tháng tới 2 năm tù và từ 200 tới 5.000 quang tiền và.

Điều thứ 3. — Người nào có ý muốn dẫn trí hết thay hoặc một phần người đi bỏ thăm, nên dùng lời quàng đại mà cho đó hoặc hứa với một tng nào hay là một bọn dân nào, mà làm cho làng sỹ hoặc dân ấy được hưởng nhưn hơn-huệ của nhà nước thì sẽ bị phạt từ 3 tháng tới 2 năm tù và từ 500 tới 5.000 quang tiền và.

Điều thứ 4. — Mấy tôi kè trong mấy điều trên đây, nếu người phạm là quan viên thì sẽ bị phạt nặng bằng hai.

Điều thứ 483 trong luật hình-cơng cấp với những người bị 4 theo luật này.

Điều thứ 5. — Như là nghị-viên trong Thượng nghị-viên mà định hủy hội tuyển cử nào thì phải xét luôn coi có nên giải vụ sỹ cho Hinh-bố Thượng-thờ, xét hay không. Nếu ủng chịu thì phải gọi trong hạn 24 giờ.

Điều thứ 6. — Nếu nghị-viên Trong hạ nghị-viên mà bị án kè trong điều thứ 1

Người Annam nào mà chẳng thương Annam thì không phải là người, nó là con Rệp

mà chẳng thương Annam thì không phải là người, nó là con Rệp

2 và 3: trong luật này thì trong hạn 2 năm không được phép ra tranh cử nữa.

Điều thứ 7. — Cầu chột trong điều thứ 22 thuộc luật này 2 Aout 1875 về việc tuyển cử nghị-viên Thượng-nghị-viên thì sửa lại như vậy: « Nếu hủy một hội tuyển cử nào thì trong hạn 3 tháng phải cử người khác thế.

Điều thứ 8. — Như hủy mà có giải qua Hinh-Bố Thượng-Thờ chiếu theo điều thứ 5, thì cuộc cử lại không được cử trong một tháng kể từ ngày hủy.

Nếu trong hạn một tháng ấy mà toà hình hoặc tội nghị-viên Thượng-hạ nghị-viên nào bị hủy, thì hạn ba tháng định trong luật ngày 30 Novembre 1875 về việc cử hạ-nghị-viên và trong điều thứ 7 luật này về việc cử Thượng-nghị-viên, kể từ ngày định tội chắc rồi, nếu chẳng vậy thì tuyển cử lại trong hạn 3 tháng kể từ ngày hủy.

Điều thứ 9. — Điều thứ 1, 2, 3, 4, 10 và 11 trong luật này thì thi hành trong các cuộc tuyển cử.

Những người bị án định trong điều thứ 1, 2, 3, và 4, khác hơn mấy người nào trong điều thứ 6 thì trong hạn 2 năm không được ra tranh cử nữa.

Định hủy những điều thứ 38 và 39 trong chỉ-đụ ngày 2 Février 1852, điều thứ 49 trong luật ngày 2 Aout 1875 cầu chột trong điều thứ 3 luật ngày 30 Novembre 1875, và cầu chột trong điều thứ 14 luật ngày 5 Avril 1885; song theo câu thứ 2 trong điều thứ 3 luật ngày 30 Novembre 1875 và định hủy các điều nào trái với luật này.

Điều thứ 10. — Trước khi khai thăm thì không được hoặc tội những người trong cử chiếu theo điều thứ 1er và 3 trong luật này không được đòi viên quan chiếu theo điều thứ 110 trong luật ngày 29 Juillet 1913.

Điều thứ 11. — Hết quá hạn 6 tháng kể từ ngày khai thăm thì không được hoặc tội theo điều thứ 1er, 2 và 3 trong luật này.

Điều thứ 12. — Luật này bang hành trong xứ Algérie và các thuộc-địa.

Luật này Thượng hạ nghị-viên công nghị và ưng chịu rồi nên thi hành theo luật trong nước.

Làm tại Paris ngày 31 Mars 1914.

R. POINCARÉ.

Vàng lnh đực Giám-quốc:

Hinh-bố Thượng-Thờ:
BIENVENU MARTIN

Eoi-bố Thượng-Thờ:
MALVÉ.

GIÁ LÚA GIÁ BẠC
Lúa chử lời nhà máy Chợ-lớn:
Mỗi 100 kilos từ 0.30 tới 0.300
Thợ giá nhà nước thì... 12fr.00.
Ruyợ hiệu **Grand vin du cap Corse** của hãng AUGUSTE MATTEI là, là một thứ ruyợ tiêu hóa, mới ngót.
Phải nài cho có tên AUGUSTE MATTEI Trong Đông-Dương có một minh hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

LỜI RAO CÁN CẤP
CỦA
Hàng Bạc Annam
Vốn là 10 triệu đồng
chia ra làm một triệu phần hùn, mỗi phần 10 đồng
Chúng ta vừa mở con mắt
Bạc là tiền sống. Muốn tranh thương-quyền thì trước hết phải là người sống.
Xương sống ấy là hàng bạc này.
Nếu không có hàng bạc này thì muốn việc chẳng nên.
An tâm mình phải mang hồ.

Tỉnh lầy ! Xét lầy ! Ráng lầy !
Chúng ta cả thầy người bòn-quốc gặp lúc chùng chỏi cuộc đời mà chen vai vào cuộc buôn bán lớn, làm ruộng to, dựng nhà nghề đó sộ. Xin ban đồng-bang phải hùn vào, kè ít người nhiều, nào giàu nào khó, thầy chống cho mau.
10 đồng bạc không nhiều mà nhiều người hùn sẽ đặng 10 triệu chằng khô.
Nếu giàu mà không hùn rồi phải thận mật với kè nghèo mà có hùn. Sách có câu rằng : Chúng tri thành thành, nghĩa là : Phải nhiều người hiệp trí xây nên thành, cũng như lời tục rằng :
« Một cây làm chẳng nên non, nhiều cây đùm lại nên hòn núi cao. »

Người Annam nào thấy chệc khi ta mà còn vụ tác cho chệc, thì người ấy đành làm mọi-rợ

Thơ không niệm

Gởi cho các vị hội-đồng quân-hạt
thay mặt cho dân Annam
trong xứ Nam-kỳ.

Các Ngai.

Nguyên cái trách-nhậm các ngài thì là thay mặt cho Annam mà tổ trận với Chánh-phủ về đứu lợi hại của dân trong Nam-kỳ, bầu Chánh-phủ suy xét mà bang ơn, xuống phước. Annam là người đấng hượng của các ngài tôn ở các ngài là trồng cây các ngài tiếm phương-châm làm cho nước nhà được mở mang thanh vượng, cho Annam mà các ngài thay mặt đó đấng nhờ hạnh phước.

Thiệt các ngài cũng có đem ý lo về đường tấn hóa trong xứ chứ chẳng không, lo cho nước giàu, dân thanh, lo mở mang về đường kinh-tế, lý-tải, về nông công thương vụ. Nhưng các ngài cứ dóm trên non cây mà tiếm trái, mà quên lợng không hề mắt coi chừng dưới góc phòng vung phan tưới nước cho cây thạnh màu hữu sản sáng bóng trái trầu tốt cho nhiều. Than ôi ! cây đã gần hết phân, đứng trơ trọi giữa bưng đất chai, không ai lo mà vung phan tưới nước sanh ra hoa muộn, trái đeo mà các ngài đánh đẽ vạy ! !

Các ngài nghĩ lại mà coi có phải nước đặng thanh, dân đặng văn-minh duy nhờ bên đường cần kiệp này chăng, là : sĩ, nông, công, thương. Mà nông, công, thương đặng tấn bộ cũng đều do nơi sĩ. Các ngài mới biết làm ăn nhàm cách, có học-thức mới biết làm đặng ông chủ diên lớn, có học-thức mới biết mở mang công nghệ, có học-thức mới có tài trí mà tranh đường thương mại. Các ngài cũng rõ, hiện ngày nay mà những người có học-thức đều biết nóng lòng về mặt quyền-lợi của nước nhà bên lo mà đầu lại. Trong các tỉnh, mỗi tỉnh, mỗi làng đã có nhiều người học quốc-ngữ, hết xem nhật-báo quốc-an, hết việc đương thời, hiểu đều lợi hại. Các ngài ngo ngoai lại mà chực năm trước cái trình-độ có được như vậy chăng ? Trước ai mà

được như vậy ? có phải nhờ trước là Chánh-phủ có lòng thương dân không đành để cho đói-nạn, u ám hoải, nên lập trường khắp các làng cho dân không có thể mà học cho đặng ; sau nhờ mấy giáo-viên siêng năng, sốt sắng, chăm nom dạy dỗ cho học trở mau biết đọc biết viết, biết tính toán, biết đứu phải là chẳng ; hằng ngày cực nhọc, khổ cỡ môn học, tập luyện trẻ em hầu sau trở nên người lương thiện, biết ưu thế mãn thời mà vẫn giúp cho quê-hương trong đường tấn-hóa.

Những người có chí lo bồn phận đầu làm việc chỉ cũng vậy hề có cơm ăn no dạ, bão học thế nhì no ấm, có chút đẹp lòng toại chí, chắc ý khi trở về gia đứ đã chút bạc tiền nuôi thân cho đến chết, khỏi chịu cơ bẽ bàng, được danh phận chút đỉnh rồi rằng cái công cực nhọc trong lúc tuổi xanh, được như vậy mới chỉ công mài sắt không có dao nhọn ?

Các ngài nghĩ lại cũng thương mấy giáo-viên nhọc lòng hết sức, danh phận hèn mọn, có người cơm vừa no gia trả nợ cho nước nhà, trăm bề bần chết, trừ hóa-tiền, gia bản trị đoán, bực trước thiếu sưu, có người bị hủ vợ con liêu chại, hăm hủ, quần áo lan than, cũng có một hai người được nhà phụ-kim hoặc bên chồng, hoặc bên vợ, mà cũng lo tảo, lo tần, chống dạy học, vợ buồn bán ruộng làm ruộng mới được đứ chút đỉnh vừa đủ nuôi gia-quyển, cho con ăn học và bảo dưỡng chút thân trở về gia vừa đủ vạy. Song những người nào có thể hiểu làm ăn, có chí siêng năng cần mẫn, xa thảy, rộng nghe, thông thạo cuộc đời thì không muốn ở trong sở dạy học, nhiều người xin thôi mà làm việc khác.

Những người cực chẳng đã ở lại thì coi ai cũng buồn chí, trơ trọi, biệt biệt, trong ngày nào có thể cũng bực ra.

Các ngài xét lại coi cái cảnh trường đường ấy, có thắm chẳng, có buồn chẳng ? Nếu người siêng năng, tài trí, rộng thảy xa nghe mà đi hết, thì lấy ai mà mở mang cho đặng hậu lai hầu cho nước nhà đặng thanh vượng. Nếu các ngài không tin lời tôi nói là thiệt như vậy thì trước khi các ngài muốn đứ cũ, cùng các ngài đương quyền hãy chịu nhọc nhằn đứ các tỉnh, các tổng các làng, ghé mắt đứ coi có như rửa cũng chẳng. Bằng chẳng lý thì tôi năm giải cho các ngài đánh mỗi ngài mười roi, sau ngài trong Nam-kỳ công là sáu chục roi chắc chán.

Bề làm con người ai ai cũng vậy : Sợng người với mình, như hơn người thì toại-chí biết bao, bằng người thì an dạ, sít hơn người một tí thì buồn một ít, bằng sít bội phần mà còn người sau mình mà hơn mình thập bội nữa thì trơ trọi thảm thiết gần náo.

Hiện trong Nam-kỳ này, mấy ông giáo viên từ bốn mươi làm tuổi sắp lên đã có học từ nhỏ dạy khi trước làm tới chức kỳ, còn mình còn đương học thực nơi bực bèn ngạch giáo viên và trên mình chẳng có một bét sáy cám. Còn lớp sau ra trường từ năm 1900, 1901, 1902, một lượt với chúng bạn, mà chúng bạn, của mình đã làm huyện hạng nhì hạng nhất và cũng có một hai vị gần lên tới phủ, và học trò của mình dạy khi mới ra trường đã làm tới bực thiết thọ thông ngôn thơ kỳ, còn mình còn đương học thực nơi bực thiệt thọ hạng năm hạng tư, hạng ba, cực nhọc mười làm hai mươi năm trường mà lương bổng có bốn chục, bốn mươi làm, năm chục.

Chẳng phải nói ra mà ganh ghét với bạn học của ta, với học trò của ta, với người đồng-bang của ta, đặng Vinh thăng như vậy thì ta mừng lắm chứ, ỷ cũng vẫn chúng ta lên đến bực đó. Đây là nói về những giáo viên thuộc ngạch quân

hạt, có cấp bằng tốt nghiệp, mà còn thế thâm như rửa, thì các ngài xét lại cho kỹ mà coi các giáo viên tổng và lang thì hèn hạ thôn thiều thế thâm là thế nào.

Đay là lo cho nước nhà chẳng đặng phát đạt vì chúng bản sở dạy đứ học lần lần không còn người siêng năng tài trí xa thảy rộng nghe thì làm sao cho đặng em cháu học đặng mau giỏi, mau hay bằng mau tấn hóa về đường công có ngày nay lộ rạng.

Hiện bây giờ ít trang có bằng cấp tốt nghiệp mà muốn theo chức giáo viên, còn những học trò đặng bằng cấp sơ học cũng không chịu vô ngạch giáo tổng, (moniteur) đầu đàn cũng đều thiếu giáo viên, các ngài lo đầu chẳng biết.

Quan trên đã có nghĩ chuẩn cho các hàng giáo viên đáng công được chức huyện hàm tới phủ hàm và cũng đặng mấy đay công vạy. Than ôi ! hàm thì hàm cũng đặng lòng vui đứ một miếng sếp quan bằng một nam sếp nhà.

Hỡi ôi ! một Nam-kỳ có mấy ông giáo viên mà đặng phong tâng, xin các ngài bằng đến khi, thập cho lộ rạng các nơi, các ngài có thấy mấy ông hàm đó chẳng, các ngài thấy tin là huyện, phủ, đốc, phủ-sứ có rằng không mà thôi. Là vì mấy giáo viên được chức đó đã già cộp rồi rằng không còn một cái, còn hăm trơ trọi, mà lại vì lao tâm tốn lực, bình họa liệt nhọc, nay mai đã xuống lộ. Liệp giường, liệp chiếu có vài sướng chí, đi đầu cho được mà các ngài phòng thấy. Các chi Chánh-phủ có lòng thương thì hàng chức phong tâng mây-day kíp thì kíp tiệt, như các vị huyện phủ đương quyền hành chánh thì uyển có chủ khoải, mới rằng sức gia công làm bồn phận cho vừa danh giá của mình, bằng không phong tâng chức cũng mây-day thì cũng có lương bổng che kíp với các vị đương quyền đặng một cỡ đặng mà có thể chi đó bồn toàn gia-quyển cho ho đó.

Thời, văn tác ít lời dữ hiền, nói giải thêm chán tuổi lòng. Các ngài gào mắng khứa cùng các ngài sẽ đặng cử kỳ tới đay ngày 4 Janvier 1920 xin ghé mắt bồn sở dạy đó, nếu các ngài có lòng lo

trích-nghệ là lo mở mang đường tấn hóa cho con em 41 các ngài về sau.

Thăm cảm, Thăm cảm.
Bathurle 9 Décembre 1919
HUYEN-VÂN-PUAM
Inspecteur des Ecoles Elementaires de la province.

Trường dạy nghề

LAM THO
Số 83

Quan Bác-vệ quản-ly sở Thủy-xường cho dân thợ hay rằng: Những đơn xin cho con nít vô học trong năm 1920 sẽ thiếu nơi mà giầy người kỹ-học của ngài, kể từ ngày thứ hai là ngày 15 tháng tháng chấp tây thì dứt.

CÁCH THỨC CHO VÔ

Con nhà Annam đặng mà thôi.

Còn đặng vô học thợ thì con nít phải sanh năm 1903 - 1904 hay là 1905. Chúng nó phải cho chắc chắn và vạc đặng như sau này :

14 tuổi cao một thước ba,
15 tuổi cao một thước ba năm phân
16 tuổi cao một thước tư

Chúng nó phải biết nói tiếng Langsa, biết đọc, viết và tính toán bằng tiếng tây.

Tubi của chúng nó sẽ tra xét với giấy ghi danh của chúng nó tại nơi nhà giấy ông quan năm. Cha, mẹ hoặc người đứ đứ chúng nó sẽ theo nó mà chứng, chắc đứ thiệt của chúng nó. Vóc đặng và sự chắc chắn thì quan tư thấy trước sẽ xét nơi nhà thuộc. Còn sự thông chữ Langsa thì có Bóc-công coi trường học sẽ hạch hỏi khi thì. Sự thi cử là cho đặng sắp đặng cho thấp đặng cho vô học và đặng định giá tiền lương. Trong khi thì mà sức học đặng thì con của thợ và lính thủy đương thời thì đặng phần hơn, oon mấy người khác.

Sai-ou, ngày mùng ba tháng chấp tây năm 1919.

Quan chánh Bác-vệ quản-ly sở
Thủy-Xường
Signé : DENEUX

Hàm mà cần ai

Nghề nói chú chặc-lai đại-tư-bần ở tại Đông-phơn, (Goóng) chú ý chú có cái ham công-phu, nên chú hăm rằng chú sẽ làm người mà cần tới Ông-Cỏ Min-Bam cho biết nói thì chú mới nghe cho.

Chú chặc-lai ôi ! Rất dài là rằng chơm chơm ở Giaruy kia mà găm còn không xé-phu, hương chi là hàm không trợ trợ như chú vạy cần sao cho rách mà hỏng.

Annam thợ thiết.

Cải-lương hí kịch

Tuần rồi Bùn-quán có thuật chuyện hát bát tiết Annam đứ hát tại Càn-thơ nhưng gặp việc chẳng tỏ về ra đặng trọn sự hay giỏi của bọn hát xiết này cho chừ Đốc-giữ đương tất.

Trong 10 đêm hát tại Casino của M. Hàng, đêm nào như đêm ấy, ôi thôi, thiên hạ đứ nhau đến coi chặc nước. Trong bọn nhiều tay làm tướng kiêu cách chặc sứa thế thời đứ văn-minh ngày nay thiệt là hay : xem không nhàm, khen không ướng. . . ! Như là M. Thông và M. Cang hai anh em ruột là kép hát có danh trong bọn hát làm chánh vai tướng luôn luôn. Như diễn lớp « THẮNG LÍNH KÍN » M. Thông làm vai « Thắng Lính » đứ đầu ai buồn cách nào thấy cũng phải chời mới đặng (điều có duyên và không có lời tục tiếu) là lúc « BƠ-KIEM NH SẮC NGUYỄN-NGA » có Hai-Các làm vai Nguyệt-Nga. . . hay, bị cớ-chỉ làm thân, ngôn hạnh trang hoàng, thật phải trang thuy-nợn, gìn tiết liệp cùng Lục-sanh lúc nàng trương bực tượng Văn-Tiền lên. . . giọng ai bi van vãi hóa chông, mặt ôi đệt nung than thàn trách phận. . . lại lúc đêm lúc đó tiếng tiêu tiêu chấp trời, nghe ra dường như gió thắm mưa rơi, ai cũng là mũi dùi. M. Cang làm vai Búi-Kiếm, bộ tịch gọn gàn ăn mặc giống thầy Thông, thầy kỹ; sau rồi là Công-tử Bành, miệng có duyên, giọng ca ai cũng muốn

Chúng ta còn thiếu nhà máy, còn thiếu hàng mua lúa gạo ; ráng hùn mà lập cho mau bờ anh em !

Làm thế nào cho dân ta được tăng số thêm, đừng để họ đơm châu ngoài cửa ta về Tàu hết đi ; bờ anh em !

nghe..... hay không chỗ nói. Còn M. Thông làm vai thằng LỘ đầy tớ ruột của Bùi-Kiệm, điều nhiều cái đáng tức cười. Lữ Nguyệt-Nga gạ Bùi-Kiệm mà làm chày cho Văn-Tiến M. Thông làm thầy chùa lên đàn thuyết kinh không khác nào thầy chùa thiệt, hay và vui vô cùng.

Hát lúc Hương-Hộ phụ tá quốc-trái M. Thông làm Hương-Hộ tánh Hà-tiền không ai bị, nhờ vợ khuyên lơn chỉ đến lợi hai (Cả hai Cục làm vai vợ Hương-Hộ cả bản quốc-trái có ra bộ hay làm nên Hương-Hộ đem tiền cho nhà nước vay, sau đặng quan thưởng Mé.đầy, rồi về làm tiệc ăn mừng. M. Cang làm tên đầy tớ ruột cả nhiều bản có ra bộ và hát Triều-châu, như chèo Triều-châu thiệt... thối lười mướn hát hơi, thiên hạ vô tay vang rập.

Còn hát lớp một thầy kia có tánh háo sắc tư tình với một cô nọ, kể bị vợ ghen; ca có ra bộ hay chẳng cùng và vui hết nói đặng. M. Thông làm vai người đôn đôn bà, M. Cang làm thầy đa tình; có hai Cục làm vai vợ bất ghen... xướng kép, xướng đào coi đáng khen lắm... Còn nhiều lớp hay ngộ nữa nói chẳng cùng.

Qua việc nhào múa, phóng dao, đánh đu, còn làm hề thì M. Thông làm. tướng không chớ chớ đặng. M. Cang ca giới và làm hề rất có duyên. M. Liên đánh đu và dễ ghé ngồi trên đu tuyệt diệu. M. Xiêu đi giày tấp khần nhiều cách cũng hay. M. Chuyển nằm ngựa lấy hai cái chơn liền thừng xiêu xéo đủ kiểu thiệt là thiện nghệ. Còn M. Minh hình như con rắn tay chon điệu nhiều xây bề phía nào tư ý mới là lạ cho chớ.

Bọn tài tử thì có ông Thủ làm chủ, chon nhiều tay đon ca giỏi lắm: Như có 2 cô nữ tài-tử là hai Cục, bảy Kiều giông ca tiêu-táo thanh-thốt nghe êm tai không cùng.

Đang khen Đông-bang ta là M. M. André Thận và Joseph Ngự hai vị chủ nhơn và chủ sự có công lập thành bọn hát xiết, lại sắp đặt kiểu cách rất nghiêm chỉnh, chớ theo điệu kiêu thời văn-minh điều nhiều lớp tướng mới, lạ, hay, ngộ (chàng phải mang râu dẹt máo, mắt thì

trông tròn, óm bụng mà bé, ó cho lớn tiếng, trông đánh diết tai, hát hoài Tam-quốc, Hoàng-Tông; rồi Tống Đường, Tam-quốc, lên huấn cũng bày nhiều đó, như hát bội trăm trăm... trong mây rập hát kia vậy dĩa thật rất hay, xem đẹp mắt, nghe êm tai, đáng đồng tiền biết chừng nào.

Rút trong An-hà nhật-báo

NAM-VINH

Hội buôn nặc danh tư-bản 30.000 \$ 00 Phnom-Penh

Trưởng chẳng nói lại làm chi mà ai ai cũng rõ việc đóng-bào ta dưới sâu đĩnh đang nào nức, ông thì lo lập hội thương, người thì đang hùn mớ tiệm, kẻ quản gia người gánh nọ, lần xán toàn liệu mà chông cụ thương quyền cùng người khách rất nên bán hải.

Ngoài Bắc thầy tình cảnh trong Nam người ta cũng còn nóng lòng vì chông loaj, vì chung nhau một lịch-sử mà đồng hồ tranh thương trong lúc này cũng rất nên kịch-liệ, ấy là vận hội đã xảy, quốc hồn nhà Nam ta đã tỉnh, từ Nam chí Bắc thể quyết một lòng lời quách mới lợi về tay, cho con cháu nhà ta sau này cắt Tào cho nổi chổi đầu cho dấy, cho khối tiếng kình khi cho khỏi lời nhục mạ, rằng nhơn vật nhà ta bắt tai như phồn trẻ con, như mang-ri như mọi-rợ.

Bởi xét bọn ta tại xứ Cao-mang này: Lìa quê-hương cố thổ, tới cư ngụ đất người, cũng đều lo làm ăn mà kiếm đồng tiền như khách-trú, song xem người rồi ngó lại ta, đồng tiền đầu chưa thấy! mà đã lưng mồi gói dưng; ấy cũng bởi người thì đoàn-thể hiệp hùn, ta thì tư riêng có thể. Nên trót ngoài tháng nay mấy ông mấy thầy và những người tại mắt cũng đều nóng nảy trong lòng hướng mọ về nguồn lợi, song nghĩ bởi phần đông đều mất việc nước buộc ràng nên khó bề cử sự. Bởi thế mà nhiều ông lầy lòng quân-dại tưởng đến chúng tôi, tỏ bày ý kiến muốn lập hội thương

mà giao cái trách nhiệm ấy cho chúng tôi lo liệu, xét lại chúng tôi tài số đức kém, rất nên ai ngại trong lòng. mà lý chẳng từ nan, há dám đầu thời thác.

Nay Trường-Xuân chúng tôi kính thưa cùng các bác anh em đặng rõ, và chẳng chúng tôi bày lâu buôn bán đã được mười mấy năm, trước bán ròng 15 vật, sau mới bán sỉ lần lần, thầy nhiều mới lợi rất ham, ngặt nỗi bề tư-bản chúng tôi rất hẹp; nếu nay mà lo mở rộng thêm đường thương mãi, thì chúng tôi xin nhường phần bán sỉ lại cho phần chúng tôi mới tiện bề hành sự.

Bởi vậy nên nhiều ông kiến thức sáng lòng lo giúp sức cùng chúng tôi mà lập tại Châu-thành Nam-Vang một tiệm bán sỉ ước định vốn hùn từ ba chục ngàn đồng (30.000 \$) sắp lên, bỏ phần hùn là 10 đồng.

Tồn-chủ của Công-ti là thông thương cùng các nhà buôn Anam, Langsa và ngoại-quốc, được lo mua trữ các thứ hàng hóa, mà bán sỉ lại cùng là lo việc xuất cảng sang vật xứ này.

Ngày rảo phần hùn đủ số định rồi, chúng tôi sẽ mời nhóm mà hào cử một ty cai-quản đặng lo điều diach việc của Công-ti.

Vị nào hùn từ ba chục hùn (300\$00) sắp lên thì sẽ được dự cử vào ty cai-quản.

Những người tư-bản ít mà muốn hùn nhiều có phần, thì được góp mỗi tháng một phần hùn là 10 \$ 00, cho tới ngày khớp số hùn.

Ái ai cũng rõ bề chung nhau thì mạnh, mà riêng thì yếu; chúng ta đây chẳng nói chuyện tranh thương, cũng chẳng làm chi kịch liệ, miễn đầu vốn lập nhà buôn mà mua bán với nhau, nương dựa nhau, điều đặc nhau, dầu ta thế bên bởi người thì đoàn-thể hiệp hùn, ta thì tư riêng có thể. Nên trót ngoài tháng nay mấy ông mấy thầy và những người tại mắt cũng đều nóng nảy trong lòng hướng mọ về nguồn lợi, song nghĩ bởi phần đông đều mất việc nước buộc ràng nên khó bề cử sự. Bởi thế mà nhiều ông lầy lòng quân-dại tưởng đến chúng tôi, tỏ bày ý kiến muốn lập hội thương

tôi, tỏ bày ý kiến muốn lập hội thương

Chúng ta còn thiếu một hàng bạc (Banque) rảnh hùn mà lập cho mau bờ anh em!

một hội một thuyền. chung nhau một tài một giống, chung nhau một nhọc một vinh, chung nhau một lợi một hại, vậy chúng ta nên đồng tình mà chung lưng đả cật lại, tin cậy nhau, thương yêu nhau, hoà hảo nhau và lấy lòng thành thật mà đối đãi với nhau đặng lo làm ăn cho miêng viễn.

Vậy chúng tôi cúi xin mấy ông tư vấn hào hợ, các bác râu mày, các người tai mắt; các đấng thượng gia, các nhà nghiệp chủ và khắp cả quốc-dân tại xứ Cao-mang này, kể ít người nhiều tùy theo mỗi sức hùn hiệp buôn chung mà lập nên thương cuộc, cho khỏi mang cái

tiếng bợn trên này chẳng rõ lợi-quyên, không lòng đoàn-thể, chẳng biết tương thân-tương ái, thì chừng ấy mới vui lòng thoả dạ chớ.

Lý-nưu-Du, Chủ-nhơn kiêm Quản-ly

TRƯỜNG-XUÂN

Kính bái

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

Ông nào mua muốn hùn xin biện quỹ danh mà gửi báo cho M. Lý-hử-Dur, Chánh-thủ-Bổn, 25-26 quai Piquet Phnom-Penh, thì sẽ có biên lai của ông Huyện

Kiên, Hội-Trưởng và ông Lý-hử-Dur ký tên nhận lãnh, gửi lại cho làm bằng. Bác sỹ sẽ gửi vào nhà Băng chờ ngày khởi công thì chur hội-viện trong ty quân-ly mới rút ra mà cử sự.

Các nhà buôn bán ai có hùn: vì hùn 300 \$ 00 sẽ mua chịu được 300 \$ 00 mà bán là có lợi, mà còn phần hùn lại cũng có lẽ bán nữa xin xét kỹ.

Tôi hát thuộc thì tôi cử đồng giấy hiệu **Le Nil** mà thôi.

Thôi mà! Tao có phải như mấy thằng đầu trâu mặt ngựa hay sao mà mời tao vô đó nữa!!

Chúng ta còn thiếu một hàng tàu, rảnh hùn nhau mà lập cho mau bờ anh em!

Lời diễn thuyết của M. Nguyễn-văn-Cur

về cuộc tranh thương và cách lập hội tiêu dụng tại Long-xuyên

(Tiếp theo)

Ấy đó là việc đã qua, nhắc đến đâu cũng đau cũng khổ, đau khổ là vì ba triệu dân ta, đành nhậm nhục bốn mươi muôn khách-trú.

Thời thời bấy chầy nhậm nhục vậy đã đành chứ như ngày nay, gió Văn-Minh đã thổi khắp Đông-Dương, mà khách-trú cũng còn chẳng kiến chẳng nề, cứ một đầu ý sức hiệp đáp người buôn bán của ta, hoát, đường ấy thì đồng-bang ta há cam để chịu nhìn nữa sao?

Nguyên vì mới đây, tại Saigon nơi đường Đê-bừ-Vi, có một quán khách-trú, vô đoan tăng giá trà-phê, cho nên đồng-bang ta rủ nhau chẳng đến tiệm nó nữa. Tin ấy, nhờ nhứt-báo quốc âm truyền ra, rồi thì: Bèn phe Annam những người thức giả quyết lòng chẳng đến tiệm khách-trú mà mua đồ nữa và tình lập tiệm riêng có chỗ cho đồng-bang ta thong thả tới lui mua bán, còn bên phe khách-trú thấy vậy bất bình, toan mưu trừ khử. Cứ đo theo lời nhứt-báo mà nói, thì họ xin Chánh-Phủ cấm nhứt báo quốc-âm của ta chẳng cho có động việc tranh thương nữa; đặng họ đuổi cho về Annam, họ tăng giá phò Annam ở xưa nay, họ xuối bọn lính chệch đi tây về phí một báo quân của đồng-báo ta, rồi họ lại viết thơ mà nhục mạ chúng ta, họ viết thơ mà khi thì đôn nhứt báo Lngsa nữa. Mấy bức thơ ấy, có fan hành cả, trong báo Nam và báo Tây, trường khi các ông cũng rõ đầu đuôi hết. Nhưng bớ! họ thây việc họ làm trước chẳng nên, nay họ chối rằng chẳng có viết thơ ấy, họ đổ tước lại cho Annam ghêi họ mà háy đều đặc chuyện như vậy, cho nên họ bỏ lên rằng *chào nay họ từ từ là với An-nam làm!!!*

Xin các ông xét: Xưa nay đồng-bang ta dãi họ như nghĩa bà con, để họ bình an trong đường thương-mại đem đôn bà con gái mà gả cho họ đặng rứt chệch giây thân ái họ với ta, còn họ thì y m ở mình một chợ, càng ngày, càng lý lờng khinh khi hiệp đáp quốc-dân ta trong chốn thương trường, con gái lại càng của họ, thì họ để gả cho nòi giống họ, cho đến quân kỵ-nữ, họ cũng cầm chông cho gần đồng-bào ta. Bèn nay đồng-bang ta muốn ra buôn bán chút đỉnh, họ lại háy mưu nấy chước họ mà rúng ép ta làm cho ta cắt đứt chẳng nói; ấy có phải là họ mang nhục dân-tộc ta chẳng? phải họ quyết lập đường tân hoá của ta chẳng? Có phải là y họ muốn cho nòi giống ta muôn đời phải làm mọi cho họ thì lợi chăng?

Tôi tưởng không còn nhục nào lớn hơn nhục này nữa, chẳng còn nhục nào trọng cho bằng nhục này nữa. China nữa. Giương kỳ, thì người nào có máu An: m chạy trong mình, thây vậy mà đánh làm tại diếc mặt ngư, chẳng nong nã ra to tiếng tranh thương mà trả hòa, mà cứu đoàn hậu tấn, hoặc người Annam nào thây đồng-bang ta ra buôn bán, đã chẳng giùm giúp, lại còn kiếm chuyện nâng căng cứ theo binh phe khách-trú, thì tôi xin các ông đặc tên giùm, chứ tôi kiếm chẳng có tiếng mà xướng hô cho xướng.

Ấy đó cũng vì chuyện xảy ra như vậy, cho nên đồng-bào ta từ Nam chí Bắc mới đồng trung lên một tiếng: *Diệt đường giao-diễn với khách-trú, đáp đường công bố cho chí Việt-Nam.*

Tôi vừa nghe tiếng ấy, tôi mừng chẳng xiết nỗi mừng, mà tôi sợ cũng không cùng chỗ sợ; tôi mừng là ngày nay, đồng-bang ta mới biết khách-trú khinh khi, mới biết đồng tâm, đồng chí, mới biết thương yêu nhau, mới biết chung lo binh vực quyền-lợi cho nòi giống, còn tôi sợ

là sợ gây đoàn thể hỷ còn mỏng mảnh, sợ dều nghi kỵ chưa người, sợ chẳng bền chí, bèn lòng sợ nổi bán đồ nhứt rồi phải phạm nhậm mây của của Lý-Thiên nói như là: *giấy đoàn thể đứt. Hay! khi chỉ nộ làm việc trò chơi mà phải hổ thẹn với đời.*

Bởi vậy cho nên, những bậc ưu thế hẳn thời đương lo liệu lắm, lo làm sao cho thành tựu được cái cử-chỉ đích đáng của đồng-bang ta buổi này.

Theo ý tôi tưởng muốn cho được vậy thì trước hết chúng ta phải nhờ Chánh-phủ cho hào tâm, kể đó phải biết thể-lực trong đường thương mại của khách-trú đồng lập thể-lực mình mà đối đãi, sau rồi, phải bền lòng, bền dạ nắm tay đấu đắc nhau đi cho cùng các nền đường thương cổ.

Và lại tôi mà được quan Chà-tỉnh cho phép tôi đi diễn thuyết cho các ông nghe đây thì tưởng khi các ông cũng đủ biết, Chánh-phủ hào tâm với quốc-dân ta là đường nào; chẳng lẽ là phải kể từ tiếng nói, chỉ từ chỗ làm của Chánh-phủ đã giúp đồng chúng ta trong buổi này. Song để-hay rằng Chánh-phủ không lý bỏ chúng ta mà binh người đi quốc mặt đầu, những mà Chánh-phủ háy còn phải làm phận sự khác nữa là: giữ gìn sự yên ổn trong nước, bảo tồn tánh mạng và cuộc sanh nhai của người tha hương ở đây, cho nên nếu chúng ta y thế tung hoành, háy cho trái đạo tranh thương, làm cho rối loạn lễ-thứ, thì ắt Chánh-phủ phải lấy lễ công mà trừng trị.

Ấy vậy, nay chúng ta ra tranh thương với khách-trú, trước hết chúng ta phải ghi nhớ *điều ấy vào lòng*, chúng ta phải lựa đều êm lẽ thuận, lựa cách thế nào làm cho đường nhiều loạn sự hòa bình, đừng phạm luật nước, mà phải bị phạt ta, phải bị nâng cấm rồi rất ương công các ông đứng nhiệt thành có động bất chấy, rất tiết vô phương thế bảo toàn quyền-lợi cho đồng bào ta, cho đoàn hậu tấn của ta.

Còn về cái thể lực buôn bán của khách-trú tôi đâu dám khoe rằng thạo, vì tôi chưa từng đáp tới nghề buôn, song tôi đã có nghiệp cứu, nhất là tôi có từng

nghe những người có làm nghề ấy, nghe những đấng thức thời, nên tôi xin tóm gộp ra sau đây cho các ông tường hiểu như có chỗ nào sai, chớ nào không khuyết, xin các ông sửa lại, xin các ông bỏ vào, mà dạy lẫn nhau cho khỏi lẫn khỏi vấp trong bước đường mới này.

Thật nghĩ cuộc tranh thương chẳng khác nào cuộc chiến đấu. Trong cuộc chiến đấu muốn thắng cho được, thì cần trước hết, phải có binh lương cụ thể, phải có tướng giỏi điều binh, kẻ đi phải biết thể-lực quân nghịch thế nào, biết chúng nó bỏ cuộc hành binh ra làm sao, rồi mình lựa phương pháp đánh mới được cho.

Ấy vậy, bây giờ mình xét coi, trong trận tranh thương với khách-trú ngày nay chúng nó bỏ cuộc hành binh ra làm sao, bỏ cuộc ra làm sao, chớ nào là chỗ chúng nó yếu, rồi mình sẽ thương thế lực mình ra mà để chế chúng nó lại.

Nếu nghĩ cho kỹ, xét cho sâu, thì thấy chỗ mạnh của người Trung-hoa là: Rành nghề với đủ tư bản. Và chẳng, người Trung-hoa họ học nghề thương mại là từ thuở mới sanh, cho nên khi lớn lên, họ rành nghề, trong toàn cầu đều biết mặt. Bèn bên trong châu này, quốc gia nào, đều có thấy người Trung-hoa làm việc buôn bán, đều như thấy ta kia, là người Đại-Pháp cũng còn phải kiếm, phải nhò họ trong nghề ấy. Cho nên về thủa đó chúng ta phải chịu sút, vì trong quốc-dân ta ở xứ Nam-kỳ đến ngày nay, số người rành nghề buôn trong muôn người chưa đặng một.

Còn về khoản tư bản, thì chúng ta chẳng chịu sút, nếu mà ông nhà giàu đánh bỏ việc nghi kỵ xưa nay, xuất bạc ra bòn hiệp buôn bán, thì khách-trú làm sao mà hơn cho được. Tuy vậy, lúc khởi đoan buôn bán, về khoản tư bản đó, người mình còn sút đến này; mình mới ra buôn bán, mình chưa quen lơn với ai, chưa từng giữ lời giao ước với ai, cho nên mấy nhà buôn bán lơn tại Saigon, chẳng khứng cho mình mua chịu, mấy nhà Banque (hàng bạc) chẳng cho mình vay bạc mà không thế chớng đó.

Và lại trong cuộc buôn bán, nếu mình chẳng được sĩ hàng chịu, chẳng có chỗ

mà vay bạc rẻ, thì đầu mình có tư bản bao nhiêu nữa, đầu mình rành nghề thế nào thì hết quí mình buôn bán không lỗ vốn là may, có đâu mà lợi được, có đâu mà vinh cứu được, chớ còn khách-trú buôn bán đã lâu đời rồi, quen biết với mấy nhà buôn bán lơn, mấy nhà Banque, đã từng có điệp giữ lời hứa, được chỗ tin cậy, nên mới được bỏ hàng chịu, được vay bạc nhẹ lời.

Như thế thì, về khoản tư bản tuy mình có một hơn họ (nhờ bạc mấy ông nhà giàu hiệp lực) nhưng mà mình còn thua hai điều là 1. không được mua chịu, 2. không được vay bạc rẻ, tức là mình sút khách-trú trong khoản đó nữa.

Ấy đó, là hai chớ rất mạnh mẽ của khách-trú, nếu mình chịu độc chết, chẳng chi hiệp hòa, thì tưởng khi đến tận thế cũng không đơm đường cho lại khách-trú.

Còn cách họ bỏ cuộc thương trường trong xứ Nam-kỳ như vậy: Tại Saigon, nơi các nhà buôn lơn của Langsa, hay là của người đi quốc, nơi các nhà banque, đều có người tin nhiệm gọi là *mái-chính* (Compradore) tục hay kêu là *mái-chính* này chủ mái-chính này, vẫn là người giàu có lơn, họ gửi bạc muốn nơi nhà banque nào đó, rồi đứng bảo lãnh bán chịu hàng hóa, hay là bảo lãnh cho vay bạc, đặng họ ăn tiền đầu (họ bảo lãnh cho bọn họ chớ họ không bảo lãnh cho bọn mình việc này khỏi nói).

Còn tại chơ-lơn, họ có đưng kho tàng để trữ hàng-hóa cụ kêu là *tiêu-khẩu* họ sơn tước, ghe chài, đồ vận tải hàng-hóa với tàu khau đó mà rải khắp các tiệm lơn trong lục tỉnh; mà tiệm nhỏ, mấy tiệm ở chợ này cụ đến mấy tiệm lơn tại tỉnh mà bỏ hàng.

Lực cũng tại cholon họ có lập một phòng thương mại, hội viên toàn là những người buôn bán lơn để binh vực quyền lợi trong neo thương trường của họ, để mà thông tin tức về giá hàng trời sụt, thông tin về số hàng hóa xuất cảng, nhập cảng, nói dốt và tặc như vậy: Phòng ấy điều đình cuộc thương mại của khách-trú, chẳng khác nào quan Nguyễn-soái Nam-kỳ cai trị chúng ta đây vậy.

Lừa của ta làm ruộng cực nhọc mà mỗi năm khách-trú thâu lợi về Tàu hơn mấy triệu bạc, ừc quá bố anh em!

Annam nào binh chệc mà bỏ Annam thì nó là con Rận chệc.

Các ông nghĩ coi trên hết, họ có mái chèo kéo kiết hàng hóa, bao kiết tiểu bạc cho họ. Khi họ cần dùng, kẻ đó có tu khầu trừ đó, có sấm tu, sấm ghế chài chuyê, chèo hàng hóa mà rải khắp mọi nơi, rồi lại bỏ còn có lập phòng thương-mại mà bảo toàn quyền-lợi cho họ, mỗi mỗi, họ đều sắp đặc kỹ cang, thứ tự, liêng tiếp nhau như giầy lồi tối, cùng nhau vận động như máu chảy trong mạch. Như vậy thì người khách-trú nào ra buôn bán chẳng vững mình, chẳng nếm cuộc, người khách-trú nào lại chẳng ham ra mà làm nghề ấy. Bởi đó cho nên, hàng ta mới thấy từ thị-thiền cho đến nơi cũng các trong xứ Nam-kỳ này, đâu đâu lại chẳng có quán nhỏ, tiệm lều của khách-trú để tiêu thụ lợi quyền của quốc dân ta và kém chế ta trong đường thương mại, chẳng khác nào một cơn nhện-nhện kia bủa lưới mà bắt mồi, bắt nuôi vậy.

Ấy đó, là cái tên mà-hôn khách-trú bờ ra mà bắt mồi giống ta vậy. Các ông nghĩ thấy có ghê chưa, có liêu phương thế chi mà phá trận ấy, hay là đành nhắm mắt chờ ngó thọ khốn.

Còn chỉ nghĩ khách-trú yêu là chỗ này: Khách-trú tuy mạnh mẽ có khoan rành nghề và tư-bộ; tuy họ bỏ cuộc thương mại hay; nhưng mà, bất quá họ là kẻ trung gian mà thôi, nghĩa họ ta về giữa, đi mua đồ đâu này đem bán lại cho đâu kia, bất quá họ cũng là người dùng cơm gạo ca thối là đó thể sẵn của ta; chứ chẳng phải họ là người chế tạo vật chi cho chúng ta thường dùng mỗi ngày, chẳng phải họ không mua của của ta mà ta phải chế tạo. Vì lại trong cuộc buôn bán, thì cần phải có mỗi hàng nghĩa là cần cho có người đến mua hàng hóa của mình; mà mấy ông xét coi, những người mua đồ của khách-trú bán đó là ai? Có phải là hết thấy quốc-dân ta chăng? Nếu như phải đồng-bang ta là người mua đồ của khách-trú bán, như phải đồng-bang ta là người nuôi sự sống của khách-trú, thì ngày nào đồng-bang ta bị lòng chằng mua đồ của họ nữa, chẳng bán vật thực cho họ nữa, chẳng đồ khách-trú bán đồ cho ai?? đó vật thực đâu mà bảo toàn sanh mạng? chứ ầy mạnh mẽ mà làm gì? bỏ cuộc hay lại

có ích lợi chi? Bởi đó cho nên trong báo « Tribune Indigène » tỷ thế lực của khách-trú như « hình Bà-chằng hình ông bị mà cũng chằng bằng đất sét » (*Un colosse sur pieds d'argile*) thật là phải lắm, thật là nhảm lắm vậy.

Ấy đó là chỗ yếu của khách-trú. Như tôi đã luận trước kia, tranh tương như chiến đấu cần phải biết thế-lực của họ rồi mình mới khỏi đoán — Nay trong neo thương trường của khách-trú thì các ông đã rõ họ bỏ cuộc ra làm sao, lại mấy ông còn thấy chỗ nào mạnh, chỗ nào yếu của họ nữa. Thế thì mình phải làm sao, cho đắc thắng. Tôi tưởng ai ai cũng đáp được câu hỏi đó liền. Hễ thấy họ yếu chỗ nào, thì mình quyết đánh riết chỗ đó, họ làm sao dấm dờng cho lại, mình làm sao chằng đất thắng được.

Thật vậy, cách ấy đã mau nên mà để làm hơn hết nữa: Nếu bây giờ chúng ta đoàn-thể tuyệt tương thực họ không mua đồ của họ bán nữa, tức nhiều họ phải thọ khổ liên, hàng hóa của họ phải để mục nên làm thử naur vậy đến năm bảy tháng, câu coi phải làm cho lâu thứ coi họ quí lụy khổ đau chúng ta hay là chúng ta phải quí lụy khổ đau họ cho biết.

(Sau sẽ tiếp theo).

Nam-Bắc-Ai

Kinh trình cùng qui-vị:

Tại tiệm tôi, số 40, phố Trà-Nam-Việt, đầu mầu (Essence de menthe) hiệu Lô-tiền và các thứ xà-bông.

Cổ phòng ngủ, rộng rãi sạch sẽ.

Có bán cơm Annam, cơm Tây, và rượu lè.

Người Quản-lý tiệm này, biết phép vẽ-sanh, cho nên sự tinh khiết ít nơi bị kíp!

Có sẵn chur-vi đồng-bào, mở lòng

đoan-thể, giúp chúng tôi cho vững bước

trong cuộc THƯƠNG-TRƯỜNG, là 1 điều

chúng tôi rất trọng ơn chư vị làm đó.

Nghe rằng:

Người Annam, thương Annam, Lấp

sống, phá núi, đầu làm như chơi!

Monsieur Lê-Mai, Quản-lý,

Nam-Bắc-Ai

Poste de Trà-ôn

Kinh đồn

Hàng An-Hòa

Nhà giấy số 40, đường d'Adran, Saigon
Kho trữ lúa-gạo, số 196-197,
Quai de Belgique
(CÁU-KHO SAIGON)

Tàu-khẩu lãnh mua bán lúa, Bao-bổ tại Bình-Đông gần Poste Gendarme.

Muốn cho cận tiện cuộc mua bán lúa cho Đông-bang, hội An-Hòa, có hiệp với các hội buôn bán lúa của Annam ở lục tỉnh như là hội Nam-lợi-Mỹ ở Trà-ôn, mà lập một phòng giao giá tại Bình-Tây, Bình-Đông, Cầu-lớn và có mở sảng Tàu-khẩu để bán bao bố và chứa lúa cho vị nào gặp lúa sụt giá muốn gửi đặng chờ lên số bán.

Ái muốn cần dùng hỏi đều chỉ xin gửi thư cho người Cai quản hội An-Hòa Saigon là: Messieurs Bùi-vân-Gio và Trần-vân-Nhiều, 40 Rue d'Adran Saigon.

Còn đều chỉ về hội lúa Trà-ôn thì gửi thư cho Monsieur Đặng-vân-Chiếu.

Hàng này của Annam có hàng sống lớn và quen thạo việc mua bán lúa ra năm 1918. Vẫn khi đầu có 18.000\$00, mà nay không đầy 2 năm sanh lợi có dư 36.000\$00.

Bởi thấy việc mua bán thanh lợi như vậy nên hàng kêu hùn thêm cho đủ 400.000\$00 đặng lập thêm Tàu-khẩu tại Chợ-lớn mà mua bán Lúa-gạo với các nhà máy. Hoặc là làm trung-gian cho

Điện-chủ Annam bán lúa với Nhà-máy, hàng chụu lãnh chở lúa tới Nhà-máy cho người bán, ăn giá rẻ, lại cũng bán bao Bành-dầu, Dầu-dừa, Dầu-mè, Bắp, Sỏi, Bã-dò, Các vật Vời.

Quý Ông quí Bà có hùn thì xin gửi thư cho Tổng-Lý hội An-Hòa, số 40 đường d'Adran, Saigon.

Mỗi phần hùn 50\$00, tháng Mars 1919 phải đóng tất.

Xin quí Ông quí Bà chiểu cho, giúp cho hàng Annam mau thành việc.

Tổng-Lý..... { Bùi-vân-Gio,
Trần-vân-Nhiều,

HỘI NGŨ O'Í ANNAM!

Hãy nỗ lực mà quảng khai nông, công, thương chur nghiệp !!
Hãy lập hàng tàu để chở hóa-vật và đưa hạnh khách.

ĐỪNG THEO CHÌU LÒN KHÁCH KIÊU-CƯ NỮA

Hãy đặt đồng tàu lớn, tàu nhỏ, tàu đặc ghe, và xà-lang.
Hãy lựa hàng nào chắc chắn mà hỏi thăm thì họ sẽ giúp sức đồng tàu thứ tàu cho mà đừng.

Mau mau viết thư mà hỏi ông: CHARLES BARDON ở đường Paul Blanchy số 136 tại Saigon, là chủ hãng đồng tàu có danh tiếng Annam ai cũng biết và chuyên nghề đóng tàu đủ thứ để dùng trong xứ này. Hãng này đồng tàu để chở hàng-hóa và đưa bộ hành lớn nhỏ đủ kiểu, tàu chạy mau mà số phí nhẹ.

Liên-Thành

Société Anonyme de Commerce de Produits Indochinois
FONDÉE 1906 — TRANSFORMÉE 1917

Au capital de 93.200 piastres
entièrement libérées

Siège social à Cholon n° 1-2-3, quai Testard

SUCCURSALES

A Phan-thiêl.

A Fusfo.

A Muí-né.

Magasin à Khanh-hội 2 Saigon.

Tisseranderie magnanerie à Hoi-an.

FABRIQUES NƯỚC-MAM

A Phan-thiêl (Hưng-leng),

A Phú-hải,

A Muí-né (Kính-thiền),

A Phanri,

A Khanh-hội.

CHUNG TÔI THIẾT NGHĨ RANG:

Cái mục-đích (But) của chúng (Economie sociale) là « dùng lao phí rất ít, câu hiệu quả rất nhiều ». Vậy thì chẳng chỉ bằng môn cái cuộc sống, do thấp mà gây thêm cao, do hẹp mà mở thêm rộng; là lợi hơn và phải hơn chăng?

Và lại, cuộc kinh-nghiệm là chắc hơn cuộc lý-tưởng; Việc đã thấy thì chắc hơn việc còn mong. Cây trồng đã có trái ngọt, nỏ nao tiết công vun tưới mà để cho khô. Giếng đào gần đến mạch sâu! nỏ không ráng sức giúp nhau mà để cho đến khác.

Cái trách-nệm của nhà đề-xướng thiết nghiệp là thế nào? Cái nghĩa-vụ của nhà tư-bổn là thế nào?

Bổn công-từ tự gây sản lập đến nay có hơn 13 năm, chương-trình (Statut) đã đủ tại ông Aymard số công-chứng (Notaire) Saigon.

Phần hùn đã đóng được hơn mười vạn đồng (110.000\$00) chủ hùn được hơn 300 người.

Đã lập được năm sở làm nước-mắm ở các miêng Nam Trung-kỳ; kho trữ Khánh-hội 2 Saigon, phân cuộc ở Cholon và Phan-thiêl, có buôn hàng thổ-hóa, hàng Bắc và những hàng hóa ngoại quốc, phân-cuộc Hội-an (Faifoo) có buôn đồ thổ sản và vrom to, dệt hàng.

Từ khi mới lập đến giờ, mỗi năm đều được thành lợi luôn. Kỳ tính sẽ nửa năm đây, trừ số phí rồi còn số lãi ròng trong sáu tháng được mười hai ngàn tám trăm bảy mươi bảy đồng ba cật (12.877\$30, xét trong tài-sản thì số vốn nằm trong nhà, đất, thuyền, ghe và đồ dùng có hơn sáu vạn đồng (60.000\$00) còn số vốn lưu-động là tiền mặt và hàng hóa, chỉ có hơn (40.000\$00), số vốn lưu-động ít như thế, mà lời còn được như thế; nếu thêm vốn cho đủ thì chắc được thịnh lợi hơn nhiều.

Nghĩ khoan công-lực luật buộc (réserves légales) lại có dự một khoản tiền công-lực tập (réserves diverses) là năm ngàn hai trăm bảy mươi chín đồng tám

Người Annam nào ăn lót của chệp mà hận Annam thì nó là con Đũa.

Hàng mà buôn bán làm ăn, đừng để họ đem đồng bạc của ta về Tàu; hờ anh em!

cất tám (5.579\$88) dựng mà phòng bị những rủi ro hao bất trắc, thiết lấy làm chắc ý cho những người bỏ hùn.

Bổn công-ty định thêm vốn đăng tính mà: 1. - Mua sát những nước mắm của các nhà nghề lớn, giao cho bổn công-ty lãnh bán, ăn huê hồng ba phần trăm (3%) theo tỷ hiệp-đồng (Contrat) định hạn mười năm.

Lập sở thiết-nghiệm riêng (Laboratoire spécial) ở Saigon đăng coi giữ các thứ nước mắm ấy, cho khỏi bị sai những dấu vết huộc.

Lập tôn-sơn (dépôt) chắc chắn trong các tỉnh, cho tiện đường tiêu thụ.

Có làm như vậy, thì mới trừ được liệc-hóa, giữ được lợi-quyên, nhà làm khỏi bị phá giá, thì giá hàng giữ được bình-thường; nhà buôn khỏi bị liềng-cang hình phạt, mà nhà đứng công kờ bị hại việc vệ sanh ấy là một việc lợi ích thì nhất.

II. - Mở rộng cuộc buôn ở Cholon dựng đủ hàng cung cấp cho các tiệm Annam ta.

III. - Mở rộng cuộc buôn hàng thổ-sơn và cuộc rợm tơ dệt hàng ở Hội-an (Fai-foo).

IV. - Lập thêm tiệm nhánh ở Bắc-kỳ, đăng cho việc giao dịch trong Nam Bắc lưỡng kỳ được tiện lợi.

Vì vậy chúng tôi xin cho ngài hay rằng: Bổn công-ty đã định thêm vốn lên đến hai trăm ngàn đồng (200.000 \$00), vậy có lập thêm 2436 phần hùn nữa, mỗi phần hùn là năm chục đồng (50 \$00) đóng tất một lần tại bổn công-ti. Được tính lời từ tháng đóng bạc.

Kể từ ngày 1er Octobre 1919, đến ngày khai thêm vốn, đóng bách phần, ai đóng hùn của mình hoặc của mình rừ người khác, mỗi 40 phần hùn, bổn công-ty sẽ thưởng cho một phần hùn Huê hồng xưởng lập (Part de fondateur) và làm người xưởng lập của bổn công-ti.

Qua đầu năm 1920 là đến kỳ tuyển cử Quản-ly (Administrateur) những người hiền ngộ, xứng nên dự coi vào hàng Quản-ly đăng lo làm cho tiến-bộ thêm mau.

Vậy xin quý ngài vì nghĩa đoàn thể vì mỗi lợi quyền mà hết lòng giúp việc

thêm vốn của bổn công-ti cho mau thành tựu, chúng tôi thiết lấy làm trong cậy quý ngài làm đó.

Quý ngài chịu làm người xưởng lập (Fondateur) và chịu hùn bao nhiêu xin phải ký tên vào tờ chịu hùn mà gửi cho bổn công-ti trước ngày 28 Février 1920 thì bổn công-ti sẽ đăng tên vào các báo, nếu sao người xưởng lập rừ hùn không đủ số 40 phần thì không đăng phần thưởng ấy mà thôi, ai chịu làm người xưởng lập hoặc chịu hùn thì bổn công-ty sẽ gửi chương trình phụng tâng.

Tài sản thiết lục (Bilan) về kỹ tính số nửa năm nay, thì chúng tôi có in riêng phụ trình.

Nên u ngài muốn rõ hết tình hình thì xem chương trình và công cụ của bổn công-ty.

Sau đây chúng tôi xin lược đi đều thiết yếu trong chương-trình :

I. - Chủ ý buôn bán những hàng thổ-sơn sản trong Đông-dương, cũng là thay mặt mà bán thế cho các nhà buôn khác và xuất cảng các hóa hàng.

II. - Ký hạng hai chục năm thì giải tán, mà đại hội (Assemblée générale) quyết nghị triển hạn.

III. - Quyền lợi chủ hùn : ai hùn một phần 50 \$00 cũng được đi nhóm bỏ thăm nghị sự, và bỏ thăm tuyển cử các viên Quản-ly ; ai hùn được 20 phần hùn thì được dự cử quản-ly.

IV. - Quyền lợi riêng : Nguyên có lập ra 50 phần hùn huê hồng xưởng lập, để thưởng cho các người đã xưởng lập công-ti.

V. - Trong tiền lời ròng mỗi năm :

A. - Rút ra năm phần trăm (mỗi trăm lấy 5%) làm tiền công-tích theo luật.

B. - Lại rút năm phần trăm (5%) làm tiền bổng-tướng (Rémunération) cho ông Quản-ly. Khi số Quản-ly hơn sáu người thì được rút đến mười phần trăm (10%)

C. - Lại rút năm phần trăm (5%) giao cho hội đồng Quản-ly (Conseil d'Administration) chia thưởng cho Tổng-ly, Hiệp-ly, Tổng tư-quy, Đông-ly và chủ quí.

D. - Còn tám mươi lăm phần trăm (85%) hay là tám chục phần trăm (80%) thì chia lời cho các chủ hùn.

VI. - Mỗi năm trong kỳ ba tháng đầu đều có nhóm đại hội định kỳ (assemblée générale ordinaire). Còn khi có việc chi khác thường, thì sẽ mời nhóm đại hội làm thời (assemblée générale extraordinaire).

VII. - Khi đại hội thường nghị hiện bất tài dùng tiếng Annam. Những tờ giấy số sách và tờ báo cáo để trình cho đại hội, thì phải làm chữ Quốc-ngữ.

VIII. - Chỉ người đồng giống Annam (nationalité Annamite) mới được, vô hùn. Cholon. . . . . 19 . . . . .

Nghị-trưởng : (Président) NGUYỄN-QUÍ-ANH : (Propriétaire à Cholon)

Rượu-Eau de vie Dejean Đủ thơm mà lại ngon. Ai uống cũng đủ ưa. Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

DENTIFRICES THƯỚC BÀNH RĂNG CỦA CÁC CHA BÉNÉDICTINS de SOULAC LÀM RA Thuộc nước, thuộc sệt, thuộc bột hay là xà-bông.

Ai muốn mua Một cái xe Mi-lo và bốn con ngựa có đồ đạc kờ đủ hết, ai muốn mua xin do nơi bổn quán ở Nong-Cổ Min-Đam.

Người Annam nào tham danh mà quên nghĩa thì nó là con Anh-wang

CAFÉ RESTAURANT Nam-hữ-Nghĩa

103, Boulevard Charner. - Saigon

Kinh Cùng qui-ông và qui-thầy được hay : nhà hàng bán rượu lè và cơm tây hiệu < NAM-HỮ-NGHĨA > ở đường Carabelli gần bên nhà ngủ Lương-hữ khách-sang, nay dời lại đường Kinh-lập môn bài 103 (Boulevard Charner N° 403, Saigon). - Qui khách có dùng rượu hay là cơm tây xin thỉnh ghé lại nhà hàng tôi, trước là thương trọng người Annam, sau nữa giúp bạn đồng-bang cho thanh vượng về cuộc thương mại, tôi rất cảm đội ơn.

NAY-KINH PHẠM-VĂN-GIAO cần khải

Nếu chúng ta biết vinh biệt nhục, biết thương nòi giống, biết bảo toàn quyền-lợi cho quê-hương, thì chúng ta phải rừ ren nhau hùn vào hàng bạc cho nhiều; hùn vào Nam-kỳ thương-cuộc cho đông. Chúng ta phải nhớ cuộc tranh thương luôn; chứ nên nguì lòng mà mang hổ :

Khương-Thời dit Gông 178, 180, Rue Ang-Dương, 178, 180

Tiệm tôi có làm đồ nê trang (bijouterie) đồ bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi xe máy, xe kéo và xe máy xa kờ rừ sau đây :

Kiểu vàng, neo, chuỗi, bông, cà-rê, đồ làm đồ thờ. Dầu êch-săng-Sên (essence Shell) đẹp nhất về vô máy xe hơi (Huile pour automobile), mỡ bò để máy xe hơi (Huiles pour automobile) đá thép đến xe hơi (carbure), vô ruột xe hơi hiệu, tay và huê-kỳ (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu bò-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán đồ mới (écailles) lược chải đầu, đồ thứ và đồ của đầm (madame) và giày tây, giày (annam) màu thom, áo thun mua bán tây tại Commandés en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thơ đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đến cho.

Nay kính Trần-văn-Gông Bijoutier Phom-penh

Tiệm vẽ hình NGUYỄN-ĐỨC-NHƯẬN

Ai muốn vẽ hình cho thiết khéo, thiết đẹp, xin đem hình đến mượn tiệm họa-anh-dùng của M. Nguyễn-đức-Nhuyễn ; thì tất sẽ đẹp vui lòng đẹp mắt. Tiệm này được nhiều nhà sang trọng ngợi khen.

Thơ vẽ tiệm này đã có bằng cấp tốt nghiệp về nghệ vẽ và 3 cái bằng cấp của hội đàn xã Đông-dương ban khen. Qui-vi muốn biết rõ, xin viết thư hỏi, tiệm này sẽ gửi cho một tờ cáo bạch có các nghĩa rõ cách vẽ và đề thước tất giá cả phân minh. Gửi thơ, hình, hoặc mandat xin để báo thơ như vậy :

M. Nguyễn-Đức-Nhuyễn N° 28 Boulevard Paul Bert. SAIGON.

(Tiệm này trước khi ở Giadinh và Boulevard Luro).

Bột-mang-thít, bột-bắc tốt làm

Tại Longuyên tiếm Nhoan-Thương thì có bột-mang-thít và bột-bắc. Bột-mang-thít thì 1 \$ 80 một yến, còn bột-bắc thì 2 \$ 00 một yến. Trong lục-châu ai có cần dùng xin gửi thơ cho tiệm Nhoan-Thương, Longuyên thì tiếm sảng lòng gửi đến.

Xin chớ quên cuộc tranh thương! Xin đừng quên cuộc tranh thương!! Phải nhớ cuộc tranh thương luôn!!!

TIỆM NGŨ Dương-huê-vinh-Phát

Kính cũng tôn bằng qui khách đặng hay : Nhà ngủ hiệu DƯƠNG-HUÊ-VINH PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài, 53, Saigon, phòng vẽ sặc sỡ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin chư ông rợng lòng thì ăn một chiếc thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi là hiền kính ai là thế nào. ANTOINE BÀU, đồn kính, N° 53, Amiral Courbet.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tình những tuồng mới đã hay mà lại vui, thườ nay Nam-kỳ chưa hề có. Liệt vị hãy đến xem chơi cho tiêu khiển.

Người Annam nào tham lợi mà quên nghĩa thì nó là con Bô-hung.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Viénot, số 40, ngay chợ Saigon mới

Nhân hiệu có dấu chứng tại Tòa.

HUYNH-VĂN-NHUNG kẻ nghiệp,

Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiêu thời, làm đá mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chùng bằng đồng si-ni-kên (Nickel) qui khách ở Lục châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gửi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đền đồng cho nhà thơ mà lấy đồ. HUỲNH-VĂN-NHUNG cần bạch.

Garage HUỲNH-VĂN-NHUNG

Đường Viénot n° 38, Saigon

Tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi, xe máy đạp, xe kéo, sửa đủ các thứ máy rất kỹ can, còn sửa xe hơi thì tôi có sẵn thợ thiện nghệ, công việc làm đã mau mà giá lại rẻ hơn các nơi khác, Garage tôi làm Đại-lý bán dầu Essence Schell và dầu nhớt để chèn xe và các thứ máy, cho hãng Franco-Asiatique des Pétroles, bán y giá của hãng. Lại cũng có sẵn 2 cái xe hơi hiệu Dodge còn mới để cho mượn, hoặc đi dạo chơi hay là đi chơi xa rất phương tiện, giá định rẻ, xe lại chạy mau chàng khi nào hay chắt đục được.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, propriétaire.

?

Trình thám tiểu thuyết

Truyện này có tựa như: in vữa rồi, cuối thì còn in tiếp, coi tôi chứng nào chứng nấy càng hay, liệt vị rắng xem cho hết đầu đuôi thì mới thấy cái tài người Trình-Thám. Nếu như muốn mua nhiều mà bán lại thì sẽ có phần huê-hồng (như sau này :

- Như ông nào mua lẻ mỗi cuốn xin gởi 6 con số 10.
  - Mua lẻ mỗi cuốn là..... 0\$20
  - Mua đến 50 cuốn thì được 30%.
  - Mua đến 100 cuốn id. 40 %.
- Xin do theo adresse này :

VĂN-CHÂU-QUI
Employé au Nông-có Min-dam
SAIGON

Bán tiểu thuyết cho vui thì phải có rượu bột hiệu Tisane Marquis de Bergéy demi sec.

Có một mình hãng Denis Frères có từ nhỏ thôi.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

Đường Luro môn bãi 99 và 101.

(Đài-lý) Saigon
TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính chào Lục-châu qui khách đồng ý: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mai, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đã sửa, bình xe cao-su bằng cây giã-từ bên tây chế lại, cao-su đặt đó thay trong bình, kính đèn tây, đồ bắt kẻ xe đẹp chắc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên ô-ô, chường đạp hai tiếng, bình đèn thấp đèn khí đã theo xe, sơn xe và sửa xe.

Có xin qui khách có dịp đến Đài-lý, xin ghé lại thăm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi da thì mua giúp làm gọi, thì tôi rất cảm ơn họ. Còn chur qui khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm món chi cũng gửi cả tôi sẵn lòng tiếp đáp.

Còn tôi cũng có phải bán những là đồ xe, bình cao-su giã-từ, đồ bắt kẻ da tây nơi tiệm Trình-Thám trước nhà gởi xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lục-châu-lâu, số 84, đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP cần kính.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯỢC-LONG

Tự Nguyễn-long-Thao

Ở tại chợ Lãi-thiếu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phố sau phố chợ, đường xe hơi Saigon-Trudand-mot, có đóng sẵn đủ bằng án dài mà gỗ liền từ 1m40 cho đến 2m30, bẻ ngang 0m80 cho đến 1m16; bằng gỗ các kiểu từ bình (làng lán, qui phẳng), bằng lâu cho công 7, 8 trụ cho đến 2 trụ, và bằng án mặt đá, bằng tròn một cột, xây, chường chạm tam lán từ 1m55, có thờ 5 trụ 4 góc chạm gậy là tây, bằng rượu (table d'aperçitif), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng rửa mặt (table de toilette) bằng người, tủ áo trầu, từ đó kính từ thờ chén bình là đủ thành thờ kiến và sơn thứ chừ để chừ vàng, ghé ngồi mặt tròn, mặt trái da, mặt đầu và có đủ thứ đồ tiện, những là chường đèn, đài, hộp, khay, kệ và g. một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thấy đều làm bằng cây đàn mộc, chừ theo tiêu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước ghé chợ có dọn thêm một tiệm tranh có bán đồ thờ rượu và đồ đàn mộc từ của tôi tron đều cả.

Kính xin chur-tôn qui-khách thừa liệp nhân du xin giá tiệp tôi muốn mua đồ làm sẵn hoặc là đặt món chi chường đơn tron nhà thì tôi sẵn lòng mua mà làm cho vừa ý quới ông.

Nguyễn-Long-Thao
chủ trại lính cũ.

Cáo bạch

Tiệm Quốc và Khôn-dông

Hiệu tiệm ở Trầu-Mầm ở của M. NGUYEN-KIM-THINH
Thống-ngôn Tòa án Mytho

Kính trình cùng Lục-châu chur tôn ông qui khách được hay: Nay tôi mới mở ra một tiệm quốc, sơn-phết một cách kỹ-lưỡng, và khâu đóng bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng nhẹ nhàn thật là đẹp lắm, theo kiểu kim thời. Cúi xin chur qui ông, quý Thầy, quý Bà, quý Cô có lòng hạ cố giúp tôi nên việc, thì tôi thắm cảm thành thọ, hàng ngày phi tác.

NGUYEN-KIM-THINH
Đón khách.

Nhà in và nhà bán sách

HUỲNH-KIM-DANH

12-14, Rue Catinat Saigon

Nhà in này có bán đủ các thứ Thơ, Truyện, Sách Quốc-ngữ. Có bán đủ các thứ giấy, mực, viết và Sách học. In đủ các thứ thiệp-mời quan, hôn, tang lễ và thiệp cung-hi, in thơ in truyện đủ thứ, có đóng bìa sách mà vàng rất khéo. * Lục-châu chur quân-tử có cần dùng vật chi, xin gởi thơ cho :

Madame V^e Huỳnh-Kim-Danh
12-14, Rue Catinat Saigon.

Boucherie Cochinoise

Tiệm cơm NHIEN-HƯƠNG

Đường Admiral Rose,

Có bán thịt heo tươi thịt heo ướp thịt bò, sém mai mỗi bữa có nấu, có cá và thịt: Lịch dọn ấm tiệc tại nhà bay là đem tới nhà kể từ ngày 15 Novembre 1949.

Michel L^a-V^an-Thơ, Gérant

TIỆM Trương-văn-Hạnh SADEC

Có bán xe máy mới và đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Kính chào mừng đến khi đi (carbure) theo cuộc quan, hôn, tang, lễ, kỵ-yên, tân-gia, hạ-thê. Khách đến bằng nhiều tây tốt thượng hạng: bán mới và bán lẻ vô-rút xe máy hiệu Michelin.

Qui khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gởi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gởi contre remboursement (nghĩa là đồng bạc tại nhà thơ sẽ trả lại).

Nếu muốn biết giá trị trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn trong chữ quốc-ngữ (Prix-courant).

TRƯƠNG-VĂN-HẠNH
cần kính.

CASINO DE SAIGON

Nhà hát hóng Casino đứng bực phố trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp la thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gửi lại.

Ông Leopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cày, thầy thầy đều rõ chán công người mà không rung hình chổi tốt tươi xem tới trắng mà không mỗi mắt Xin qui khách thừa khi hóng mắt đến xem chơi tiền khiển rất vui lòng, nhiều tích hay đẹp da qui ông. Nội tuần này sắp tới có hát 1 thứ tuần mới là: THỊ-MINH, người đờn-bà Annam tên là Thị-Minh làm tương có nổi 12 lớp hay lắm.

Nên chúng ta muốn cho khách-trú hết khi để hết nhào cười, hết ăn chè; thì chúng ta phải lập hội gom lúa, lập hàng bạc, lập hàng tàu, hùn giúp cho Nam-kỳ thương-cuộc mau thành. — Chúng ta chớ quên câu Hoa-Kiều nhựt-báo khi ta là dân Âu-trí, là bọn ăn mấm kho. — Chúng ta phải nhớ cuộc tranh thương luôn.

Tiệm trà Annam

MỈU

ICH-PHONG

20, Rue des Chapeaux à Hanoi

Có bán đủ các thứ danh trà, ướp hoa Sen, hoa Sói, hoa Ngàn, hoa Cúc và hoa Lài, có gói bằng giấy, có hộp bằng thiếc. Mùi trà thơm dịu, uống vào thì ảng khoái tinh-thần.

Lục-châu ông nào muốn mua sẽ bán lại, xin cứ gởi thơ ngay cho hiệu Ich-Phong.

Lúc này ta nên bỏ trà Tàu mà uống g Trà Annam. Xin anh em ráng giúp.

Người Annam nào tham vinh mà quên nghĩa thì nó là con Rận.

Người Annam nào ăn tiền của Chệt mà ngăn đón sự buôn bán của Annam thì nó là con Bò-hun.

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
TẠI QUÊ CAO-LÃNH

Kính lời trình cùng lục-châu quý khách
đáng rõ. Tiệm tôi có bán rương hàng Tàu
chúng là vân vân lãnh nhiều cũng là
hàng to lớn là hàng trước, nhưng đơn
điều lãnh thật tốt thông hồ trở, tài khéo ý,
vì chạm tại Cao-lãnh tốt (giá rẻ) nên độ
nhuyễn đơn của tôi tốt cao chăm không
giết, đã nhuyễn nhiều lắm rất kỹ càng
giá rẻ hơn xê khác, vì các xê khác phải
mua thêm tại xê tôi ở à mặc, nên không
thể bị kiếp hàng đơn của tôi, còn độ hàng
Bắc tôi cũng độ thể, tôi lãnh tại Hà-nội,
như quý khách muốn mua vật chi dùng,
xin gửi thư đến, tôi sẽ gửi lại liền, như
vị nào muốn mua nhiều mà bán tôi tính
giá thiệt nhẹ, như muốn hỏi giá trước
sẽ cũng trả lời liền, hàng tôi gửi contre-
remboursement.

Phạm-Thế-Kinh
Cao-lãnh

Cáo Bạch

Kính trình quý-vị đáng rõ: Nay tôi
mới lập một tiệm tại đường B4 CHARNER,
môn nhà số 74, Saigon, để sửa các thứ
máy: Như là: *đồng-hồ, xe-máy, máy đánh
chữ, máy may, máy hát, tủ sắt, vân vân.*
Có khác các thứ *con đầu đồng* và *mũ
thùng đủ kiểu, chạm mỹ nghệ* chạm thạch,
vân vân....

Bản số và bản số đồ phụ tùng *xe máy
essence, alcool à bruler và carburé*, thứ
nhất là thứ *manchons*.

Quý-vị ở xa muốn mua hay là sửa món
gì xin viết thư cho tôi thì tôi sẽ gửi lại
lập tức và tính giá thiệt rẻ (gửi các
lãnh hóa giao ngân, Contre Rembourse-
ment) quý-vị muốn mua món chi ở Saigon
hay là hỏi thăm việc chi thì tôi cũng
sẵn lòng lo giùm. Xin Chư-lời chiểu
cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHẠM-THẾ-KINH
74 B4 Charner—Saigon

Đồ-văn-Bình khách lâu PHÒNG NGŨ CHO MƯƠN

BÁN CAFE SỚM MƠI,
VÀ CƠM ANNAM CƠM TÂY

N. 31-33-35, rue Amiral Courbet
ở ngang nhà hàng Nam-đông-
Hương Chợ-mới Saigon

ĐẠI-LÝ, LÊ-SUM CÁN-BẠCH

PARFUMERIE-LOIFFEUR-CHAPELLERIE (Michel THO)

88, Rue Catinat — Saigon

Tiệm bán nước, ô, gậy sơn tay, đầu và
bông thơm, phải theo một, vé, giấy láng giá,
ở đường Catinat số 88, ngay nhà in và bán sách
của Ông C. ADAM ở Fina (Imprimerie Librairie
Commerciale) có phòng hút tóc sạch sẽ, giá rẻ.
Lãnh in các thứ sổ, sách, cần dùng trong Làng
Tổng, bán sách về cho học trò, mực viết v.v.
bản thơ, truyện đủ thứ, sửa máy may máy viết
các hiệu.

Lục-châu quý-tế muốn mua món chi, tiệm tôi
không có thì cũng sẵn lòng mua đùm cho có
mà gửi chẳng nề công.

Michel LE-VAN-THO.

Tiệm tạp-hóa tại THỦ-ĐỨC

Kính cùng anh-em lớn nhỏ trong quận
Thủ-đức được hay, nguyên tôi đã có lập
tiệm nhiều chỗ rồi, mà nay tôi thấy tại
chợ Thủ-đức chưa có tiệm của người
Annam, nên tôi phải lập ra một tiệm để
bán đồ tạp-hóa, đầu lửa, bánh dứa, gạo
và tất cả các loại tạp-hóa tôi đầy mỗi bao
thiệt đủ 126 loa; chứ không phải 120
loa như của khách-trẻ, có ý để cho người
Annam trong bốn quận mua mà dùng, cho
khỏi đi tiệm khách-trẻ mà phải bị họ
khinh dể Aniam ta, xin các ông chiểu cố.

Hội-Đông, Tả-Vân-Giải
cán phái.

Tiệm Nguyễn-Hoà

152, Rue d'Espagne, 152 Saigon

TIỆM MAY CỦA M. HUYNH-CÔNG-PHŨ
92, Quai Belgique (Cầu-ông-Lãnh) Saigon. — May quần áo Tây và Annam đủ kiểu.
May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thiệt khéo — Có bán hàng Tàu nhưng
Tại Gò-vấp và Cao-lãnh thật tối giá rẻ. Nhữn là: Nhung Hàng, Ren, Lurpe, Lurpe
và các thứ hàng, mông, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiểu rất huê-mỹ (mode
élégante).
Kính mời quý ông qui bà con rình qua bước lại tiệm tôi may thử một lần thì
Nay thỉnh.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của M. Nguyễn-hu-Tân
134-135, đường Colomet Boutonnat Saigon. — Ngang gò xe lửa Mytho.
Có may áo xiêm kim thỏi. Bán đồ hàng Tàu, gò Bàu-xào. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-đông-Hương khách sạn
Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng nghỉ sạch sẽ, tiếp đãi tử tế.
Có bán đồ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiểu kim thỏi rất khéo mà mau lại chắc

Tiệm may và hớt tóc. hiệu Nam-Châu
104, Boulevard Bonnard, Saigon
Hớt tóc kỹ-lưỡng lẫm. May đồ Annam và đồ Tây, đủ kiểu, lại chắc, mà giá lại rẻ.

Tiệm Tân-Thành 64, Rue d'Espagne, Saigon.
Có bán áo đồ tạp hóa, sửa bàn ly chén. Đồ hộp, đồ gia-vi, đầu thơm, Xà-bông thơm; ruyon Tây
đủ thứ. — Hàng Tàu, hàng Bắc, hàng Tây. May đồ đủ thứ. Có trữ gạo trắng nhà máy Annam Rich-giá.

Nhà in J. VIET
59, Rue d'Ormay, Saigon
In đồ kiểu đủ cách. Đóng sách rất khéo và chắc. Có bán đồ thủ-tho, tuồng truyện sách: bao thư
giấy, mực, vân vân. Bán đồ đồ dùng cho học trò học.

LỢI RAO

Nhà nghề và nhà buôn nào muốn mua sỉ sảng-vật Annam (trà hột, đường mở gá,
đường phôi, đường tuế, khô, tiêu, muối, nước mắm, giầy dứa, gậy gai, xà-bông,
vân vân) người nào có nghề-nghiệp giỏi, nếu muốn bày ra mà lấy lợi thì hãy gửi
thư đến hỏi:

Nam-kỳ thương mại kỹ nghệ hội
Saigon đường Catinat, ở 153-155 (trên nhà in Union)

thì hội sẽ trả lời. Không tốn tiền huê-hồng và số phí chi hết.
Nghĩa-hội này lập ra mà che chở quyền-lợi Annam, giúp đỡ người thương
mãi và nghề-nghiệp của đồng bang.
Có quan Toàn-quyền đại thần ALBERT SARRAUT làm chánh-đồng-ly danh dự.
Có quan Nguyễn-sadi Nam-kỳ làm phó-đồng-ly danh dự.

Uả ngộ quá hớ

Tại đường AMIRAL COURBET, số nhà
38 có tiệm bán vàng cò, vân sừn, vân
Nữ cũng có bán xà-nuê bằng cây của
LAI ĐỒ LẮM trên LÍ-TRƯỜNG, thiệt độ nhà máy
bản trau đời tốt và thấy muốn ngó.
— Nền xin máy Bả máy Cò, và máy
đang máy thấy, thứ khi trời chiều
gió mát, nên đi ngay tiệm ghé đó
xem chơi, môn chi vừa ý nữa mua mà
dùng còn hơn là để cửa khách-trẻ mau
hư mau đủ mà còn lại mắc hơn độ mình,
xin ĐỒNG-BANG xét kỹ.

CHÍNH TRẠNG

Atelier Mécanique Vô-thành-Đô

Travaux et réparations en tous genres
47, Rue Amiral Dupré, Saigon.

Kính cùng chư quý ông rõ: Tôi mới lập một
tiệm ở ATTELIER MÉCANIQUE tại đường Amiral
Dupré môn nhà số 47, Saigon.
Tiệm tôi đây làm đủ công chuyện theo nghề
thợ sắt, thợ người và thợ rèn.
Sửa đủ các thứ máy, tủ sắt, cũng đủ các hiệu.
Bản số và bản số đồ phụ-tùng, ruột và vỏ
xe máy.
Sửa xe máy, giường sắt, tủ sắt v.v.
Làm hàng rào sắt đủ kiểu.
Tiệm tôi có thợ công-nghệ giỏi, và tính giá rẻ
hơn các nơi.
Vây xin chư quý ông quang cố, đến giúp tôi
là người Annam cho nên việc, tôi làm cần cẩn
chúng, cần ông nào ở xa, xin gửi thư cho tôi mà
thương người.
Vô-thành-Đô
Cán phái

KHI MUỐN MUA

MÁY XAY LỬA

hàng tiệm tôi hiệu

Hiệu này thiệt của Ang-lê
chê tạo và đồ vật hiệu
của Ang-lê

Giá rất rẻ mà máy
lại tốt

Máy ép dầu đủ thứ—Máy ép mía làm đường
ĐU CÁC THỨ MÁY
A. ĐENHOLM,
40, rue 44, Quai de Belgique, Saigon

Anh em thấy cái thơ của chệc Lý-Thiên rồi có giận hay không?
Nên biết giận thì phải ráng cạnh tranh thương mại bố anh em!

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa,

Nếu chư-vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo chạy động 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn công là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư-vị muốn bán tính giá riêng dạng mà lập hoàn-thành một cái nhà máy xay lúa, dù nhà, nền đất, ríp máy, công chạy đến khi vào vào, nói tắt một đến nghìn là chạy được.

Nếu chư-vị muốn cách để trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư-vị sai khiến, thì nên đến tại hãng:

BONNEFOY & Co

Đường d'Ormay mà suy tinh và hãng này sẽ chỉ các đầu các lịch cho, hoặc đưa coi kiểu thức (bản đồ) cũng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng, có rằng đã có chơn cho nhiều chỗ thuận lợi rồi.

Sau này hãng chúng ta cho chư-vị vị đặt nhà máy của chúng ta hay rằng: chư-vị vị ở xứ nào không tiện bề giao thiệp buôn bán lúa gạo công ngoại-quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cố giúp cho.

Hãng chúng ta cho chư-vị vị hay rằng: Tại hãng có sẵn: Tàu hơi (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chư-vị vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tinh.

Lục-Tinh Khúc-Lầu SAIGON

Lành Annam làm tại Bắc-kỳ giá rẻ và chắc tốt hơn lành ngoài bưng. Bán sỉ và bán lẻ tại tiệm.

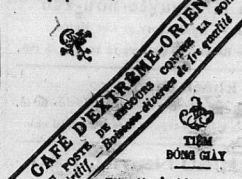
NỮ-CÔNG-THÀNH Gốc chợ mới Saigon đường Espagne số 2.

Chư-vị ở xa xin gửi thơ đến nhà hồi liệu.

PHÚ-TOÀN 17, 19, Rue Amiral Courbet HALLE CENTRALE (SAIGON)

Kính cúng quý ông, quý bà, tiệm tôi có bán đủ thứ thuốc Tây.

Bán y giá, thiết rẻ, cách tiếp rước theo là pháp Annam.

Tên mới mở thêm một tiệm đóng giày và sửa giày. Bên tiệm có thợ Annam rành nghề. Đóng rất kỹ càng và chắc chắn. Giá rẻ, các ông, bà, xin đến.

Xin đồng ban niệm tình giúp tôi nên việc rất đời ơn vô cùng. Như trong Lục-châu có câu đúng, xin chớ khó viết thơ, tôi sẽ thi hành lập tức.

Chỗ tiệm: LÊ-VĂN-BẾN

Ai muốn mua nón

Kính cáo công chư-vị ông và quý thầy đồng hay, Tôi là Nguyễn-vân-Mít chủ tiệm, bán nón tại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1er Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 65. Xin quý-ông và quý thầy nhận tức nhân đư, xin ghé tiệm tôi xem coi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT 65, RUE D'ORMAY, 65 - SAIGON

Mời lại Nam-kỳ một thứ rượu Vieille Eau-de-Vie làm ra tại Đại-Pháp hiện là "BACCHUS".

Không có thứ rượu nào bì kịp. Một nhữ hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

QUYNH MỸ NGUYỄN-NGỌC-CU 30, Avenue Amiral-Courbet (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tằm, cám, trà-hột, trà-tàn, thuốc bát công các vật dùng khác.

Nước-mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gửi giấy, thì kể đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ từ từ. Mời đến dùng cơm thì bữa ăn hay là muốn dùng cơm tháng công đồng. Hay là chỗ nghỉ ngơi thông thả xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ.

PHNOM-PENH-BAZAR TRƯỜNG-XUÂN

GIÁ BÁN SỈ

Kiền để lòng hình, bia xuy-ni-kén có hông mới (0m11x0m16) 12 cái.....	5 \$ 10
Kiền son mặt (khuyên ni-kén) có nắp dày 0,095x0,14-12 cái.....	5 00
-id.- 0,16x0,11-12 cái.....	6 00
Kéo may xuy-ni-kén bên trái 12 cây kép	7 50
Nút gài có áo bằng-tô xuy vàng 12 nút	1 80
Kiền để hình cặp, may chơn lòng, xuy vàng, kền dây các bì (format visite) 0m06x0m09-12 cái.....	3 50
Hình hộp-bá (poupées) 12 con.....	2 50
Cán viết đung mực người xuy vàng N ^o 2923	4 30
-id.- 12 cây.....	4 30
-id.- -id.- N ^o 2925	3 20
Giấy viết thơ có gạch hàng 0m22x0,13	
mỗi xấp 100 tờ dới - 12 xấp.....	5 00
Bàn trắng để lót có áo dái (Annam) 12 cái	1 70
Khăn bàn lông dệt bông hoa hoa, 0m07x 1m45, 12 cái.....	9 00
Gửi conre remboursement.	

LÊ-HỮU-ĐƯ 26-28 Quai Diquet Phnom-Penh.

CAFÉ RESTAURANT Nam-hòa-Phát 74, Rue d'Espagne - Saigon

Nhà hàng này của nhiều trang (thực-giá Annam bán nhau mà lập ra, nay để cho M. Thon đưng làm chủ. lo việc buôn bán; mỗi buổi sớm mai có đủ cà-phê, sữa bò, chocolat và các thứ bánh để làm tâm, trưa và tối có cơm Tây, có đèn khí quạt máy, ghế bàn sạch sẽ, đầu bếp biết giới, bồi bộn lễ nghĩa đủ đầy, có đủ các thứ rượu Tây, ngon ngon tiêu hề. Xin chư-vị ông đến đó mà dùng, đừng quên đồng-báo ta trong ngày thương mại.

Lời Rao

Tại tiệm VINH-KIỆT-TƯỜNG tại chợ Vàng-liên có bán: Các thứ hàng lụa rất tốt, the tuồng trang quần-quần sạch, giấy viết mực trong các trường học và các làng, các thứ rượu Tây và rượu chát thiết tốt cũng có bán nhiều món đồ tạp-hóa khác v. v.

Xin quý ông quý bà có cần dùng vật chi đến tiệm tôi mua giùm giá được rẻ hơn các chỗ.

Chủ-nhơn, NGUYỄN-VĂN-NXU

Café-Restaurant Taverne Française NAM-THUẬN-PHAT

LÊ-VĂN-LÀ, successeur. ở tại Ngã-tứ đường Pellerin và đường Espagne gần dinh Xã-Tây Saigon.

Kính cúng chư-vị ông được rõ: nhà hàng bán cơm Tây hiện là Nam-thuận-Phát này, nay đã về phần tôi làm chủ rồi, tôi mới làm được người đầu bếp giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những trẻ coi dọn ăn tôi cũng dạy đủ lễ nghi để cho chư-vị ông phòng khi sai khiến; chỉ xin chư-vị ông có cấp đến đó là học ông-hàng mà giúp nhau cho nên việc, còn trong lúc cháu chừ quân-đội, có dịp chỉ lên đến Saigon, thườn như chư-vị ông có lòng chiều cố, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi và cảm tạ chẳng công.

LÊ-VĂN-LÀ chủ nhân.

TIỆM THỢ BẠC CỦA M. CAO-VĂN-HY 103, Boulevard Bonnard - Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ-trang như: khăn-lụa thời, xinh đẹp khéo lạ về cũng những là: vàng vòng, chuỗi hạt, hoa-tai, cà-rê, giày-chiêng, neo, xuyến v. v. vừa đẹp rất nên húc đong.

Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính CAO-VĂN-HY chủ nhân

TIỆM Nguyễn-hữu-Sanh 92, Rue Cotinot 91, SAIGON

Có bán đủ thứ hàng Tây, hàng Tây tới lắm mà giá rất rẻ.

Còn thứ may đồng-lụa, may đã khéo lại chắc, mà lại may cũng nhiều nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người thợ làm. Nón tốt giá nhẹ.

Chà bánh dữ be!

- Cháo Mông-se!
- Bún sủi Anh!
- Chả chả! bánh dế! Áo mưa Mông-se mua dãi, bán coi vừa đung đực vậy, bộ mua lên tay phải không?
- Không, đặt của người Annam ở đây may mà!
- Chà, Annam may áo mưa đung áo.
- Tiệm nào đó?
- Tiệm « Xuân-Làng » ở đường Boulevard Gallé số 21 trước chợ mới Saigon bên kia đường xe lửa Cholon. Vậy mà may để tay tốt không? Hảy! Tôi làm khéo lắm.

X. X.

BOULANGERIE COCHINCHINOISE Lò bánh mì Annau: HIỆU NAM-KY NGUYỄN-VĂN-LUẬN 49, Rue Boressa - Saigon

Lò bánh mì này thiết của người Annam, làm bánh thiết ngon, có làm bánh-lụa (Croissant) ngon lắm, ai muốn ăn làm các thứ bánh chi, xin cho hay trước 2 ngày. Xin các ông các bà hãy mua giúp cho người Annam cho được bền bỉ lâu dài, mà tranh thương cùng khách-tru.

Nguyễn-văn-Luận, Đèo-văn-Mung, Lê-văn-Dinh, chủ nhân.

Thuốc bột để chà răng của nhà thuốc NAI-THIÊN-ĐƯƠNG 38, Rue de Canton - Cholon

Phàm người ở đời, răng là một vật rất quý rất cần dùng hơn hết, nếu chẳng biết lưu ý mà giữ gìn, thường thấy có nhiều người chưa bao làm bôi mà răng đã rụng hết, cho nên phải có thứ thuốc để chà răng là đồ rất cần kíp.

Bởi nghĩ vậy, cho nên nhà thuốc chẳng ngại nhọc nhàn, giả tà mà nghiên cứu mà chế luyện ra một thứ thuốc tốt, để làm cho thơm miệng mà giữ được lâu. Nên dùng nó mà súc miệng chà răng cho thường mỗi ngày, thì răng đã sạch mà lại bền chắc lâu dài, khỏi lo đau nhức chi cả.

Mỗi hộp giá là... 0 \$ 30

TIỆM Trương-v.-Hanh et Co tại Sadec

Có làm đồ đạc bằng Xi-mon (Cimet) dùng để cắt nhà, như là song Xi-mon đầu cột, Bông gác nóc nhà... Lĩnh làm theo ý chủ muốn, chịu sự chạy chữa nào.